

KÖNYV

144 Ft

HÉT

IV. ÉVFOLYAM 1. SZÁM • 2000. JANUÁR 13.

KULTURÁLIS KÉTHETILAP

Ember és gondolat

Lator László

Kertész Ákos

Milyen üzenetet
közvetít nekünk
a képernyő?

Nádor Tamás

Déry Tibor és
a hatalom

Színház

Mozi – Video

Interjú

Huguette de Broqueville-lel
Sumonyi Zoltánnal
Zoltán Gáborral

Nyerges András

Az írónak kicsit
habókosnak
kell lennie

**Viccekkel a
világvége ellen**

Írófaggató
Görgey Gábor





A Móra Kiadó januári újdonságai

1134 Budapest, Váci út 19. Tel.: 320-4740, Fax: 320-5382, e-mail: mora_kiado@elender.hu

Boldog Újesztendőt kívánunk minden kedves olvasónknak!



Cini-cini muzika
– *Óvodások verseskönyve* –
(12. kiadás)
203 p., kötve, *Bálint Endre fekete-fehér és színes rajzaival*
1180 Ft
A közel négyszáz verset tartalmazó antológiában a magyar klasszikus költészet legismertebb darabjai olvashatók.

Fekete István
Vuk
(*Fekete István művei sorozat*)
120 p., kötve, *Balogh Péter fekete-fehér illusztrációival*
698 Ft



„A rókaljuk folyosója tágabb lett, és a pitvaron túl, mint egy teknő, öblösödött a kamra, hol egy fekete halomban halak szuszogott a rókakölyök. A szőrös gomolyag mozogni kezdett, orra kutatva emelkedett a levegőbe... Vuk lesz a neve, mint öregapjának, ki első volt a nemzetiségben. Vuk, ami annyit jelent, hogy minden rókának félre kell állni az útból, ha vadászatra indul.” A történetből készült rajzfilmet szinte mindenki ismeri.

Szép Ernő
Mátyás király tréfái
(7. kiadás)
130 p., kötve, *Zórád Ernő rajzaival*
898 Ft

Hallottátok-e igazságos Mátyás király hírért? Mindenről a saját szemével igyekezett meggyőződni, ezért gyakran járt áruhában a népe között. S miközben a tapasztalt csalásokat, igazságtalanságokat keményen megbüntette, gyakran keveredett mulatságos helyzetbe. Szórakoztató, csattanósan rövid anekdotákat olvashatunk a kötetben.



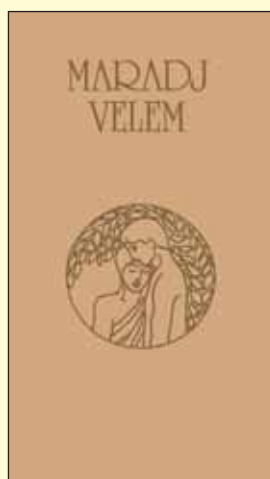
Illyés Gyula
Hetvenhét magyar népmese
(15. kiadás)
553 p., kötve, *Szántó Piroska rajzaival*
1798 Ft

Ezek a mesék a magyarság megtelepülésének legkülönbözőbb tájain teremtek, magukon hordják így e tájak sajátos mondatalkítását, nyelvi zeneiségét.



A könyvek megvásárolhatók a könyvesboltokban, kereskedőknek forgalmazza a LAP-ICS Kft.
1134 Budapest, Váci út 45., Telefon: 359-0422, Fax: 350-6623

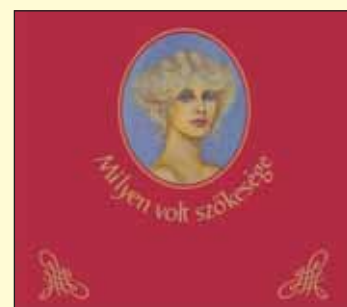
Valentin napra egy szál virág, és ...



Maradj velem!
Borza Vera
rajzaival
136 oldal,
velúrbarsony-kötésben
1200 Ft
A velúr versantológiák sorozat új kötete nagy szerelme-sekről és szerelme-kről.



A hajad olyan fekete...
72 oldal, *Coverlux-kötésben, díszkiadás*
998 Ft



Milyen volt szőkesége...
72 oldal, *Coverlux-kötésben, díszkiadás*
998 Ft

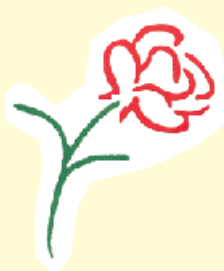
Szeretnivalóan szép ajándék, egészen különleges kivitelben ez a két antológia, amely a világirodalomból speciálisan feketéknek illetve szőkéknek válogat szobbnél-szebb verseket.

Félszáz mondat a szeretetről
Félszáz mondat a szerelemlről

ELŐKÉSZÜLETBEN:
Félszáz mondat a barátságról
Félszáz mondat Neked

A kis ajándékkönyv-sorozat bölcs mondásokat, versidézetekeket, aforizmákat közöl a világirodalomból, a Szépművészeti Múzeum kincseiből válogatott gyönyörű reprodukciókkal.

Minden kötet 80 színes oldal, kötve 890 Ft



K.u.K. Kiadó – 1138 Népfürdő u. 15/a. 239-1189, 359-1634

Negyedik évfolyamunk első száma jelenik meg ezen a napon, e sorokat még 1999-ben írom, olvasni – kinyomtatva – már jövőre fogjuk. Jövőre, a nullás évek, vagy az egyes évek legelején. (Hogyan fogjuk az új évezred első évtizedét nevezni? A hetvenes, nyolcvanas, kilencvenes években egyszerű dolgunk volt, a nyelv logikusan adta a mintát. Tíz év múlva újra lehet majd azt mondani: tízes évek. Csak ez az első kilenc-tíz év, ezt kell majd valahogy megnevezni, de bízhatunk nyelvünk öntörvényűségében, a többféle változatból előbb-utóbb lesz majd egy szentesített formula.) Év végén, év elején az „időpont szelleme” valamiféle összegzésre, számvetésre késztet mindenkit, hogy zajlott le az elmúlt év, mi várható, mi remélhető a jövő évben. Hagyományosan fogadkozó napnak számít december 31., a fogyókúrák és a dohányzásról való leszokás nagy elhatározásainak a napja, hogy aztán az új év első napjai eltelve legtöbb esetben elfelejtsük az áhítatos időpontban tett fogadalmainkat. A Könyvhét nevében ez alkalomból egyetlen szerény fogadalmunk, hogy ezután is igyekezzünk a legjobb könyves új-ságot csinálni, ha tudjuk, és lehetőleg még jobban, mint eddig. Ehhez kapcsolódó második szerény fogadalmunk, hogy az új év első napjainak elteltével sem fogunk megfeledkezni erről a fogadalmunkról.

Mi várható kétezerben? Jó lenne tudni, tudni a jövőt, bár ezzel sokan nem értenek egyet, mondván, hogy minden érdektelen né válna, ha előre tudnánk, hogy mi történik majd velünk. Szerintem ez alkat kérdése, ki-ki saját beállítódása szerint viszonyul ehhez, én mindenesetre szeretnék a jövőről mindentudó lenni. Sajnos nem vagyok az, emiatt csak tapasztalataim alapján tudok jó-solni. Azt jósolom kétezerre, hogy valamikor húsvét tájékán lesz Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál, június első napjaiban Ünnepi Könyvhétre számíthatunk, ősztől indul majd az Olvasás Éve, valószínűleg nem marad el a Karácsonyi – korábbi nevén Téli – Könyvvásár sem, a könyvkiadók panaszkodni fognak, hogy gyenge a forgalom, az MKKE pedig majd közlésezi rendes évi jelentését a forgalom növekedéséről. Nyáron majd néha süt a nap, és télen majd kétezerben is hózik-zik. Vagyok olyan jó látnok, mint Nostradamus? Jövő ilyenkorra megtudjuk.

Kiss József

A TARTALOMBÓL



Színház
Ferdinánd, a dacos gyermek
6. oldal



Még ami költött, az is „valódi”
Sumonyi Zoltánt új könyvéről
kérdezte Nádra Valéria
7. oldal



Egy szöveg érintése
Zoltán Gáborral készített
interjút Orosz Ildikó
9. oldal



Írófaggató
Görgy Gábort faggatta
Nádra Valéria
14. oldal

4 **Karbantartott tetemek**
(Izlai Zoltán)

5 **„Remény mindig van”**
Interjú Huguette de Broqueville-lel
(Szellő Júlia)

6 SZÍNHÁZ

7 **Még ami költött, az is „valódi”**
Interjú Sumonyi Zoltánnal
(Nádra Valéria)

8 FEJEZETEK A MAGYAR KÖNYVSZAKMA
TÖRTÉNETÉBŐL
Munkában a régi nagykiadók
(Varga-Neubauer Sándor)

9 **Egy szöveg érintése**
Interjú Zoltán Gáborral
(Orosz Ildikó)

10 MOZI – VIDEO

11 EMBER ÉS GONDOLAT
Lator Lászlóval
beszélget Nádor Tamás

12 **Déry Tibor és a hatalom**
(Nádor Tamás)

12 **Kertész Ákos:**
Milyen üzenetet közvetít nekünk a
képepítő?

13 OLVASÓSZEMÜVEG
Nyerges András:
Az írónak kicsit habókosnak kell lennie

14 ÍRÓFAGGATÓ
Görgy Gábort
kérdezte Nádra Valéria

15 HANGRÖGZÍTŐ

16 SIKERLISTA

17 VICCEKEL A VILÁGVÉGE ELLEN
(Dunay Csilla)

19 KÖNYVAJÁNLÓ

23 MEGJELENT KÖNYVEK
1999. DECEMBER 16. – DECEMBER 31.



Megjelenik kéthetente • Ára: 144 Ft • Előfizetőknek: 120 Ft • Előfizetési díj: 2880 Ft egy évre • Kiadja: Kiss József Könyvkiadó, Kereskedelmi és Reklám Kft. • Szerkesztőség, hirdetésfelvétel, előfizetés: 1114 Budapest, Kanizsai u. 41. • Telefon/fax: 466-0703, telefon: 209-1875, 209-9140, 209-9141 • E-mail: konyvhét@dpg.hu • Főszerkesztő, felelős kiadó: **Kiss József** • Főszerkesztő-helyettes: **Csokonai Attila** • Lapmenedzser: **Könnnyű Judit és Orosz Csaba Gábor** • Művészeti vezető: **Szabó J. Judit** • Szedés, tördelés: **Recent Stúdió, Blaisits Ildikó** • Nyomás: Szikra Lapnyomda Rt. • Felelős vezető: **Lendvai Lászlóné** vezérigazgató • ISSN 1418-4915 • A hirdetésekben közöltektért a kiadó és a szerkesztőség nem vállal felelősséget • Terjeszti árusításban: a HÍRKER Rt., az NH Rt., a Bibliofil Kft., a Libri Kft., a Lira és Lant Rt. Címlap fotó: **Hajnal Péter**
Lapunk megjelenését támogatja a Nemzeti Kulturális Alapprogram.

Karbantartott tetemek

■ *Ilja Zbarszkij*, a neves szovjet biokémikus 1934 és 1952 között lett tagja annak a hullamegőrző csoportnak, amelyik mindenekelőtt Lenin tartósított, bealzsamozott, közszemlére kített holttestét gondozza máig – mintegy másfél évenként megismételt, tervszerű megelőző karbantartás keretében. Emellett megrendeléseket is teljesített illetve vállalt, korábban a nemzetközi szocializmus prominenseinek haláluk utáni konzerválásával foglalkozott, napjainkban a nagypénzű ukrán-orosz maffiák harcainak áldozatait csinósítja a hozzátartozók ízlése szerint.

A *Samuel Hutchinson* újságíró nevével is fémjelzett, külföldön már közel három éve ismert könyv a dolog természeténél fogva teli van szárazon előadott, ám ettől még horrorisztikus részletekkel. Ezekre csak rátesz a sztálinizmus mindennapi rémségeinek ugyancsak

tényszerű, személyes véleményekkel kevésbé kommentált ismertetése – a kétszeresen veszélyeztetett zsidó származású Zbarszkij család tagjainak szemszögéből.

Az életrajzi töredékek már nem hatnak a felfedezés vagy a leleplezés erejével. Az elmúlt tizen-egynéhány év alatt (sőt előbb) ugyanis sok-sok hasonló háttérű, bennfentes mű látott napvilágot, mind orosz kortársak és átélők, mind pedig magyar szakértők (mindenekelőtt *Szilágyi Ákos*, *Kun Miklós*, *Gereben Ágnes*) jóvoltából. Az emlékező tudós megvilágításában előkerülő újabb tények mégsem fölöslegesegek. Igazolják, hogy az állandó félelem légkörének fenntartásából élő, diktatórikus ideológia végrehajtói a gyakorlatban kiszámíthatatlanul „viselkedő” eszme nevében még azoknak a szakférfiaknak is képesek voltak ártani, aki-

ken közvetlenül múltott a Szovjetuniót létrehozó, jelképpé vált vezér földi maradványainak épségben tartása. Miután a Leninnel bíbelődő kiválasztottak száma négyről több mint százra nőtt, a legmegbecsültebb boncnokelődök egzisztenciáját fenyegették a különböző figyelmeztető megtorlások és meghurcolások. A két Zbarszkij is volt egy darabig földönfutó. Csak Sztálin halála után jutottak megint álláshoz.

A rendszer szellemiségére jellemző epizódok, keserűen komikus megborzalmas jelenetekkel keveredve, kihagyásos időrendben követik egymást az élettörténetben. Hitelét erősíti, hogy az elbeszélő nem mentegeti magát megalkuvásaiért. Apját ugyanakkor nemigen kíméli, amiben közrejátszhat, hogy kisgyerekkorában nem törődött a fiával és pályaválasztását sem támogatta.

Ha ki kellene választanom, hogy a Lenin-mauzóleum lakója körüli ijesztő szolgálattételen túl milyen ehhez hasonló fejezetek a legérdekesebbek a gördülékenyen előrehaladó szövegben, elsősorban a Ho Si Minh halálutáni szervirozá-

sáról szóló, kifejezetten kalandos leírást emelném ki a többi közül. Valóban bámulatos az a jobb ügyhöz méltó, precíz szervezés, amellyel a háborúzó, fanatikus vietkongok – menekülésszerű költözködések közepette – mégiscsak elérik, hogy a kiküldött szovjetek rutinja és buzgólkodása révén továbbra is velük maradjon szeretve tisztelt Ho apójuk porhüvelye.

Ami végül a lenini maradvány rendes eltemetésének vitás kérdését illeti, az egykori balzsamozó-segéd úgy vélekedik, a testet mihamarabb el kellene temetni, vagy égetni. Annak ellenére ez az álláspontja, hogy közben (ironikusan) leteszi a nagyesküt: az ő apukája és a híres Vorobjov professzor tudásának köszönhetően a rendszerét holtában túlélő nagyember tartósításával még akár évszázadokig elhetne szórakozni.

Iszlai Zoltán

Ilja Zbarszkij – Samuel Hutchinson: A mauzóleum árnyékában
Európa Könyvkiadó,
222 oldal
1100 Ft

Jegyzet arról, milyen ülés esik a babéron?

■ Könyvről szólok, mégsem tartalmát méltatom vagy bírálok, nem szerkezeti, formai, tördelési vagy egyéb problémáit teszem szóvá, nem az árát akarom firtatni, vagy a terjesztése körüli esetleges bonyodalmakat szóba hozni. Essék szó ezúttal arról, amiről ritkán van ok és alkalom beszélni: a szellemi gesztusról.

Sok ezer címszót tartalmazó lexikon fekszik előttem. Öt éve jelent meg az első ki-

adása és ordítóan nagy hiányt pótol, hiszen – folytathatatlanul rossz – hagyományt jelentő elődje a hetvenes évvel lezárta az anyaggyűjtést, így aztán nem csak azt volt nehéz és fölöslegesen fáradságos megkeresni benne, ami utána keletkezett, de azt is, ami addig volt. Nem árurom tovább a zsákbamacsát: a filmlexikonról van szó. Amikor 1994-ben, öt és fél havi rohamunka eredménye-

képppen megjelent, szinte csak (nagyreszt jogos) kifogásokat lehetett hallani. Némelyik érezhetően a bántás szándékával fogalmazódott meg, eleve nem volt hajlandó tudomást venni a körülményekről, mintha azt sugallta volna: inkább semmilyen filmlexikon se legyen, de ilyen ne.

Ennél szelídebb, jobb indulatú és elismerőbb kritikákon is erre mifelénk megsértődni szokás. Vagy ha nem, az ellenkezője se jobb: teljes öntudattal, mintha remekművet hoztunk volna létre, melyet csak hozsánna illet meg, nem bírálat, ülni a babéronon és a mégoly indokolt kifogásokra is fittyet hányni.

Nemrég, épp e lap hasábjain kellett szóvá tennem,

hogy egy más tekintetben jelentős filológiai munka milyen lehangoló szellemi tartásról tanúskodik: két kötetének megjelenése közt ugyan tíz év telt el, de ezt a tíz évet eszük ágában sem volt a hiányok pótlására, a tévedések kijavítására, a kérdőjelek feloldására használni. A Filmlexikon két szerkesztője, Csala Károly és Veress József az első kiadás óta eltelt öt évvel jól sáfárokodott: pótolta, bővített, javított, kiegészített. Hogy a lexikon még most sem tökéletes – meglehet. De hogy még a hazai szellemi élet mi-azmájában is lehetséges hűnek maradni az értelmiségi mivolt lényegéhez – az most már biztos.

Ny. A.

Remény mindig van

Interjú

Huguette de Broqueville-lel

Ruanda távol esik Európától – a hutuk és tuszik véres törzsi háborúján még ennél is messzebb az európai érdeklődéstől. A könyve magyarországi megjelenése alkalmából hozzánk érkező Huguette de Broqueville mégis ezt választotta regénye témájául, vagy inkább ürügyéül. Az Uraho? – Élet és halál Ruandában című könyvvel – mely magyarul a napokban jelent meg a Harmat Kiadó gondozásában – Ruandában elhunyt, misszionárius bátyjának is emléket állít. Az író nő egyúttal a belgiumi frankofón PEN Club elnöke is.

– Az interjúra készülve – még könyvének olvasása előtt – kissé lázadózva azon gondolkodtam: mi közöm nekem a hutuk és tuszik törzsi háborúhoz? Meg egyáltalán, bárkinek Magyarországon? Aztán megtaláltam a választ: ez a könyv nem afféle háborús tabló; sokkal inkább az emberi természet zavaróan, felkavaróan mély ábrázolása. Hogy a közepébe vágják: ennyire zsigeri bennünk az ölés vágya, ennyire elkábít a vér szaga? Valóban ilyen reménytelenül romlottak lennénk, mi, emberek?

– Először is jól látja, itt sokkal egyetemesebb dolgokról esik szó, mint a tuszik és a hutuk vérengzése, a történetek bárhol és bármikor megismétlődhetnek, s meg is ismétlődnek, gondoljunk csak Koszovóra. Amikor belebújok tuzi vagy hutu hőseim bőrébe, azt próbálom megérteni, hogy mi történik abban, aki ölni kezd. Ruandaiak, franciák vagy belgák – mindnyájan egyformák vagyunk. Úgy gondolom viszont, hogy remény mindig van. A rossz mellett ott a jó is. Itt van például Antoine, a fiatal hutu milicista, aki feldarabolja barátját, Alfredet, csak azért, mert azt hiszi, hogy az segíteni fog a tusziknak. Aztán egyszer csak megszólal benne egy hang, amely számon kéri: „Mit tettél velem?” Nem tudhatjuk, hogy pontosan kinek a hangja. Antoine mindenesetre képte-



len bevégezni a gyilkos művet és bocsánatot kér. És a másik megbocsájt neki. Persze felvetődik a kérdés: van-e Isten? Vagy van, vagy nincs. A rossz viszont bizonyosan létezik. És ha van Isten, része is van benne. A jóban is, persze. Ám Isten adott nekünk egy piciny szabadságot is. Így adott esetben választhatunk jó és rossz között. Ha meg nincs Isten, az sem változtat a lényegen, a választási szabadságunkon.

– Sajátos álláspont, különösen egy misszionárius hűgától. Nem okozott ez konfliktusokat a bátyjával? Vagy épp az ő halála tette kétkedővé?

– Mindig is így gondolkodtam. A bátyám – aki közvetlenül a vérengzések után halt meg – katolikus misszionárius volt, nagyon erős hittel. Remé-



kül megértettük egymást, noha szenvedélyes vitáink voltak. Ha elmondtam neki, hogy nem tudom, hiszek-e Istenben, azt felelte: „A te hited rettentően erős.” Lehet, fogalmam sincs... Mindenesetre a könyv épp az ő temetésének az évfordulóján jelent meg Magyarországon. A bátyámat tehát eltemették, a magyar kiadás pedig megszületett. Ez azért legalábbis elgondolkodtató egybeesés, talán valami jel.

– Megszületett volna ez a könyv akkor is, ha bátyja túléli a ruandai missziót?

– A regényt ugyan az ő halála után írtam meg, de mindenképpen írtam volna Ruandáról és a vérengzésekről. Nyilván más könyv lett volna, lehet, hogy nem szerepelt volna benne a bátyám, hiszen ő nagyon alázatos volt, és nem akarta volna, hogy szó legyen róla.

– Hogy fogadták a regényt első megjelenésekor?

– Talán a legnagyobb dicséret az volt, amikor afrikaiaktól kaptam levelet, hogy úgy gondolkodom, úgy érzek, mint egy afrikai. Igazából háromféle olvasóm van: az elsőt a spirituális szint ragadja meg. A második a vérengzés szörnyősége keríti hatalmába, gyakran képtelen végigolvasni a könyvet. És nem akarja elhinni, hogy az öldöklések „testközeli” leírása pusztán képzeletem műve, nem voltam ott. A harmadik csoport a poézist fedezi fel benne, a borzalom poézisét, a szörnyőségek ábrázolásának szépségét.

– Hazánkba ugyan íróként érkezett, ám Ön egyúttal a belgiumi frankofón PEN Club elnöke is. Mi a feladata ebben a minőségében?

– El kell választani az irodalmi és a humanitárius területet. A PEN Clubban évente hat-szor-hétszer külföldi írókat fogadunk és megismerjük, elemezzük munkásságukat. A kö-

zeljövőben például Saramago portugál író, a két évvel ezelőtti Nobel-díjast tervezük meghívni. De a PEN keretén belül működik a véleményük miatt bebörtönzött írók kiszabadítására létrehozott bizottság is, melynek szintén „elnöke” vagyok. Valójában én vagyok az egyetlen Belgiumban, aki ezzel foglalkozik, hiszen nincs irodánk. Igaz, most már van egy titkárnőm, akire az adminisztrációt rábízhatom: naponta kapok faxokat Londonból, a PEN Club központjából.

– Mekkora a PEN Club illetve a nyitvanosság súlya? És egyáltalán, hányan lehetnek a politikai okokból bebörtönzött írók?

– Valahányszor egy író, költő vagy újságíró bebörtönöznek, levelet írunk a köztársasági elnöküknek vagy az igazságügyi miniszternek. Az én dolgom főképpen az, hogy beszéljek a dologról az újságokban, minthogy újságíró is vagyok. Ott van persze az Amnesty International és egyéb emberjogi szervezetek, de a PEN Club kizárólag írókkal, költőkkel, újságírókkal foglalkozik. Persze kapcsolatban állunk egymással. A mi tevékenységünknek köszönhetően évente két-három fogoly szabadul: tavaly például egy indiai és egy iráni tudtunk segíteni. Jelenleg úgy kilencszázan lehetnek bebörtönözve szerte a világban – Afrikában, például Nigériában, Kínában, Kubában, Törökországban vagy Iránban. De ez állandóan változik: egyesek kiszabadulnak, mások eltűnnek vagy megölik őket, aztán újak kerülnek börtönbe. Azt hihetnénk, hogy a kommunizmus bukása után kevesebben vannak, de nem így van.

– Ön a PEN Club elnöke, író, újságíró, emberjogi aktivista. Leginkább melyik?

– Egoista vagyok: számomra művészként az írás a legfontosabb, most is készül egy regényem. Ez nem mond ellent annak, hogy nyitott vagyok a világ dolgai iránt. Esténként három csatorna híradóját nézem. És ha tudok, segítek, mert az embernek szüksége van a másikkra.

Szellő Júlia

Színházi esték

Nemzeti Színház

Ferdinánd, a dacos gyermek



Sinkovits Imre és Nagyvárad Erzsébet

A világirodalom egyik legnagyobb drámájának tartják Schiller *Ármány és szerelem* című alkotását, amely ugyan 215 éve keletkezett, de ma is megrendítő színházi élmény tud lenni. A titok nem az alaptörténetben rejlik. Báró Ferdinánd von Walter, a hercegség kancellárjának fia és Miller Lujza, egy szegény muzsikusz lány egymásba szeretnek, udvari intrika megrontja kapcsolatukat, mire öngyilkosok lesznek. Bús eset. A világirodalom fele hasonlót beszél el. Csakhogy Schiller többet mond el ennél. A szerelmesek, amikor érzéseik jogáért küzdenek, nem pusztán egy gögös atyával állnak szemben, hanem az udvari praktikákkal, azzal a bánásmóddal, ahogy a kiváltságosok eszköznek tekinthetik a többiekét saját hatalmuk, élvezeteik megszerzése érdekében. Két erkölcsi erő csap össze, két világ, amelynek tétje az emberi szabadság. A szerelmi erkölcsök, házassági szokások meg-

változhatnak, de a szabadság igénye nem: rossz az a hatalom, amelyik eszköznek tekinti a másik embert.

A Nemzeti Színház jó értékítéllel nyúlt ez után a dráma után, amikor másorra tűzte, sajnos azonban nem derült ki az előadásból, hogy ezen kívül volt-e hozzá megfelelő szereplőgárdája. A rendezésre meghívott *Meczner János* módszere- sen úgy kurtította meg a dráma

Walter kancellár csak karrierföltő apa, a Lady nyilatkozatai arról, hogy bilincseket tört szét és könnyeket törölt le – egy perditá öncsalásai, Miller muzsikusz rettegése egy vénember erőtlenségével magyarázható, Wurm titkár, Lujza hoppon maradt kéréjének bosszúterve a drámai események mozgatója. A társadalmi háttér kiretusálásával a szerelmesek jártak a legrosszabbul: Ferdinánd egy dacos gyermek lett, aki a papájával huzakodik, Lujza pedig oly erőtlén, hogy még azt is bajos elhinni neki, hogy a Lady ajánlatát – legyen belső szobalány az udvarban – büszkeségből utasítja el.

Úgy tetszik, egyedül a jelmeztervező, *Menczel Róbert* tudta, hogy nagy tétek forognak fönn ebben a drámában. Rideg hatalmat sugalló színpadképet tervezett, a robusztus oszlopok, a játékterek egymáshoz rendelt síkjai egy megbillenő világ képét mutatják. Kár, hogy stílusával nem egyeztetett a másik látványfelelős, a jelmeztervező, és kár, hogy a hatalmas teret nem lakta be a rendezés. Így akár kamaraszínpadon is folyhatott volna az akció. Sőt. Az *Ármány és szerelem* helyett akár az *Egy pohár vizet* is játszhatták volna.

–kes

Új Kortárs Magyar Színész Lexikon

Magazin Holding, 1999
Szerkesztette: B. Fábri Magda
660 oldal

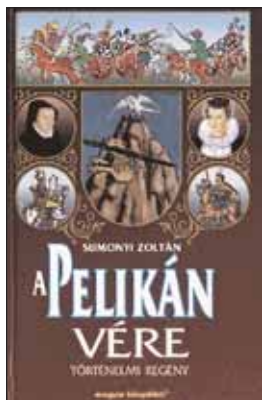
A lexikoncsinálás költséges és fáradságos munka – nincs azon mit csodálkozni, ha kevéssé törik érte magukat a kiadók. Csodálkozni azon kell, hogy nyolc év után újra megjelent a kortárs magyar színészlexikon, még-hozzá ugyanúgy Fábri Magda szerkesztésében, mint az előző. Akkora üzleti siker volt? Itt állja-

nak meg! Siker volt: a kötet elkelt, a vállalkozás költségei szerény haszonnal megtérültek, majd a kritikus szakma rázendített: ez nincs benne, az miért van benne, miért annyira van benne, van díja, nincs díja, mért van díja... Mindez elég lehetett volna ahhoz, hogy a szerkesztő föladja, csinálja más. De nem tolongtak. S mert őt eddig sem a meggazdagodás vagy a kritika körében aratható siker vágya hajtotta, ismét körlevelet küldött a színészeknek, kikönyörögte a fotókat (nem a lánykorit, hanem a mostanit!), kiadó, szponzor, nyomda után talpalt – s megjelentette az új lexikont. Gyarapodtak a szócikkek: az előadóművészeket is felvették, de pályára lépett sok fiatal is (természetesen az elhunytak apaszották a listát), ám kimaradtak azok, akik ezt kifejezetten kérték, vagy többszöri felszólításra sem válaszoltak. Ezúttal sem kívánt élni a szerkesztő a minősítés jogával: adatokat közöl, díjak dátumát, s annyi szerepet, amennyit az adatközlő felsorol. Így megesik, hogy vezető színész lényegesen rövidebb szócikket kapott, mint az epizodista, mert ez évekig Bánkot játszotta, míg a másik százféle Második Alabárdost. Vagy épp arról olvashatunk többet, aki jobb levélíró, és pontosabb jegyzéket vezet szerepeiről. Mindezért ne a szerkesztőt kárhoztassuk, hanem... hm... használjuk a józan eszünket, s ne a centimétert.

Végül érdemes hangsúlyozni újra, amit Fábri Magda a sajtótájékoztatón elmondott: kortárs lexikon ez, most élő színészeinkről, saját adatközlésük alapján. Segítheti a színészek szerződését, de nem ügynökségi katalógus. Tehát nem tartalmaz lakcímet, testmagasságot, tipológiát és szerepköri megjelölést. Ezen túl pedig minden elmarasztalás szálljon csak a szerkesztő fejére, de ne feledjük: annakidején Schöpflin Aladár színészlexikonát csak bántás érte, mégis ez az egyetlen forrás, amiből a korabeli magyar színészet kutatója meríthet. Úgy bántás meg Fábri, hogy tudják: nincs másik.

Még ami költött, az is „valódi”

Beszélgetés
Sumonyi Zoltánnal,
új regényéről



– Sumonyi Zoltánt költőként, drámaíróként, egy Vas István-esszé, egy amerikai útinapló, legutóbb pedig a magyarországi szabadkőművesek történetét bemutató tanulmány szerzőjeként ismerik az olvasók. De még aki tudja is, hogy 1981-ben már megjelent egy Panel-halom című kisregénye, azt is meglepte, hogy a karácsonyi könyvpiac újdonságai között látja *A pelikán vére* című történelmi regényét, amely ráadásul ezzel a mondattal ér véget: „Vége az első résznek”. Vagyis: Sumonyi Zoltán műhelyében regényciklus készül. Hogyan szánja rá magát egy költő, hogy ilyen nagyívű vállalkozásba fogjon?

– Nem készültem regényciklus írására, tehát eredetileg csak annyit szerettem volna megírni a történetből, amennyi most ebben az első könyvben megjelent. Mindössze hat év eseményeit a főhős szemével, 1560 és 1566 között. De még ez sem volt valami hosszas készülődés eredménye, baráti buzdításra vágtam bele, és aztán engem is meglepett, hogy milyen örömmel és élvezettel írom.

Úgy kezdődött, hogy alig egy évvel ezelőtt író, szerkesztő, könyvkiadó barátaim szűk társaságában elkezdtem mesélni egyik régi kedvenc figurámról, Batthyány III. Boldizsárról. A név, a körülötte zajlott események és összefüggések olyan ismeretlenül hangzottak a történelemben amúgy jártas irodalmárok számára is, hogy azt hit-ték, ott találom ki az egészet. És akkor a Magyar Könyvklub irodalmi vezetője megkért, hogy ír-nám le ezt történetet, mert mostanában igen nagy érdeklődés mutatkozik történelmi regények iránt, s bizony a magyar írók nemigen kényeztetik el a kiadót hazai történetekkel.



Mondom, így kezdődött, s én hat hónap alatt megírtam annak az alig ismert hat évnek a történetét. De mire befejeztem, rájöttem, hogy nem csupán folytatható, de folytatandó is: még nagyon fontos tanulságokat lehet és kell elmondanom a XVI. század utolsó évtizedeiről.

– Regénye a Batthyány-család több száz éves történetéből merít. Versei is, drámái is jelentős részben a magyar történelemből kölcsönzik tárgyukat. Mit jelent az Ön számára a történelem: menekülést a jelenből, vagy épp ellenkezőleg, áttételes és historióailag argumentált vélemény-nyilvánítást a máról?

– Én már nagyon régen, s először költőként „fedeztem föl magamnak” a történelmet. Még 1968-ban küldte el Vas István akkor megjelent fordításkötetét Kavafisz verseivel, és engem ez a kavafiszi történelemszemlélet indított el a korábbtól merőben különböző költői pályámon. Vagyis ettől kezdve mindent, a legszemélyesebb mondandómat is történelmi analógiákkal tudom elmondani.

– Ez az időben 1566-ig (sőt, utalások révén korábbi időkbe is) visszanyúló, a helyszíneket illetően Medici Katalin Franciaországáig és Stuart Mária Angliájáig terjedő történet nagy és alapos kutatást igényelhetett. Egyes fordulatai azonban a merészen szárnyaló fantáziára utalnak. Mennyi a valóság és mennyi a hozzáköltött képzelet az ön regényében?

– Ebben a regényben minden „valódi”, azaz minden, még a legköltőibb részek is akár így is megtörténhettek. Mert hogy a történelmi események dátumai, főbb szereplői teljesen pontosak és hitelesek, az természetes, történelmi regényben sem lehet a magyarokkal megyeretni a

mohácsi ütközetet, vagy Szigetvárnál visszaverni a török támadást. De a „költött” események sem mondhatnak ellent a történelemnek, különben hiteltelenné válik az egész. Tehát Batthyány Boldizsár azért találkozhatott akár naponta is Stuart Máriaival, Medici Katalinnal vagy Pierre de Ronsard-ral, mert 1560–61-ben valamennyien ugyanott tartózkodtak – a francia királyi udvarban. Hogy aztán vacsorára halat vagy ózgerincet ettek-e, ez már valóban az én fantáziám terméke.

– Könyve hátsó borítóján, a fényképen, Ön azzal a személlyel látható, akinek az egész történetet ajánlja: unokájával, a fél esztendő Papp Mátéval. A szép és megszólalendó mottó így hangzik: „Az irodalom az emlékezet meghosszabbítása.” Mi az, aminek az emlékezetét leginkább szeretné meghosszabbítani, hogy Papp Máté, ha felnő és olvasni kezd, feltétlenül tudjon múltunkról, a világról, önmagáról?

– Nagyon nehéz erre most egy-két mondattal válaszolni, hiszen mindazt, amit itt most majd kétszáz oldalon leírtam, szeretném továbbörökíteni. Én nemcsak a hozzám legközelebbi és legfiatalabb rokonomnak, Papp Máténak, de minden olvasni tudó kis- és nagylánynak és -fiúnak, de a saját korosztályomnak is, akik még nem hallották ezt a történetet. Ám a költészet most is segítségemre lehet ezzel a válasszal: Nagy László „József Attila!” című versének utolsó két mondata a legpontosabb üzenet. „Hogy el ne jussak soha ama síkra: /elém te állj./ Segíts, hogy az emberáru-lók szutykát/ erővel győzze a szív/ szép szóval a száj!”

Nádra Valéria

Gáborjáni Szabó Botond: A szabadság szent igéi



A tiszántúli református egyházi vezetés és a Debreceni Kollégium 1848/49-ben.
Debrecen, 1999

A kötet első fele az 1848. évi XX. törvény debreceni előkészítését, a református egyház közvéleményformáló szerepét, a kollégiumi ifjúság származásának és fegyveres szerepvállalásának statisztikai tényeit mutatja be, és választ ad arra a kérdésre, hogyan felelhetett meg Debrecen, az egyházkerület központja 1849-ben „a szabadság órvárosára” háramló feladatoknak. A Hapák József 16 színes felvételével illusztrált kötet második részében a szabadságharc legfontosabb református egyházi forrásai találhatóak.

Megrendelhető 990 forintért a Tiszántúli Református Egyházkerületi Nyakönyvtárban: 4044 Debrecen, Kálvin tér 16.

Munkában a régi nagykiadók: 1945

A nagykiadók fogalmi körébe azokat a kiadókat soroljuk, amelyek évi átlagban 100-nál több kiadvánnyal jelentkeztek. Ezek nem önálló vállalati keretben, hanem mint a legnagyobb nyomdák kiadói osztályai működtek. (Az egyetlen kivétel az Új Idők Rt.) Tekintsük át ez alkalommal, milyen állapotban voltak, amikor Budapesten elhallgattak a fegyverek, s milyen művek jelzik: itt vagyunk, élünk!

Az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Rt.

(VII., Erzsébet körút 5–7.) épületét csak jelentéktelen háborús kár érte, a nyomdát, amely a szovjet katonai parancsnokság felügyelete alá került, sikerült nagyon gyorsan üzemképessé tenni. Csernyisov városparancsnok a vezérigazgatói teendőket ellátásával Palkó Sándort, az üzemi bizottság elnökét bízta meg, a kinevezést szeptemberben a pénzügyminiszter megerősítette. (Az Athenaeumot adóügyi szabálytalanságok indoklásával 1938-ban „államosították”. A valódi okok: a tulajdonos – Miklós Andorné – zsidó volt.)

Amikor az Athenaeumban megindult a munka, a könyvkiadói osztály régebbi vezetője, Sárközi György ekkor még – munkaszolgálatosként és már csak hetekig – életben volt, most egykori munkatársa, Fodor József tért vissza az íróasztalhoz, amelyet a német megszállás miatt hagyott ott. Első kiadványaik sorában *Ady összes versei*, továbbá *Balázs Béla*, *Gergely Sándor*, *Hamvas H. Sándor*, *Kovai*

Lőrinc és Várnai Zseni egy-egy műve látott napvilágot.

A Franklin Társulat Magyar Irodalmi Intézet és Könyvnyomda

(IV., Egyetem u. 4.) épülete vigasztalan képet mutatott. Az ostrom alatt egy bomba átszakította az emeleteteket és tüzet is okozott. Az óvóhelyeken tartózkodóknak köszönhető, hogy sikerült megmenteni vagy 80 vagonnyi papírost és nagy mennyiségű krúdát. Az épület olyan állapotban volt, hogy a vállalat újjászervezését az érdeklőségi körükbe tartozó Magyar Földrajzi Társulat Rt. helyiségeiben voltak kénytelenek megkezdeni.

A könyvkiadó osztályát változatlanul Schöpflin Aladár vezette, első kiadványaik *Arany János Toldi-trilógiája* és *Schöpflin Aladár Írók, könyvek, emlékek* című műve. Súlyos vesztesége volt a kiadónak, hogy a nagyon művelt és rátermett fiatal igazgató, Péter András nem tért vissza: a nyilasok a Dunába lőtték.

A Királyi Magyar Egyetemi Nyomda

a Tudományegyetem bölcsészkarához (VIII. Múzeum körút 6.) tartozó Gólyavárban dolgozott. A háborús károk jelentéktelenek, s a munka Máté Károly igazgató vezetésével immár a demokratikus Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium irányításával folytatható volt. Egy orosz nyelv-

könyv után *Sztróka Kálmán Föld, víz, tűz, levegő* című könyve látott napvilágot.

A Forrás Nyomdai Műintézet és Kiadóhivatal Rt.

(VII., Dohány u. 12.) Az épületkárok jelentéktelenek, gépi berendezését is megkímélte a háború, vesztesége mindössze egy teherauró és a feldúlt raktárak. Egy pártközi megállapodás az ugyancsak kincstári tulajdonban levő vállalatot a Szociáldemokrata Párt kezelésébe adta át, ezért az iparügyi miniszter Esztergályos Jenőt (az ismert szociáldemokrata politikus, Esztergályos János fiát) rendelte ki vállalatvezetőnek, majd nevezte ki vezérigazgatónak. A könyvkiadás a forintstabilizációt követően, akkor is nagyon szerény mértékben folytatódott. A céget alapító Tolnai Simon (akitől ugyancsak hatalmi eszközzel vették el a vállalatát) Mauthausenből „nem jött vissza”.

A Révai Testvérek Irodalmi Intézet

(V., Vadász u. 16.) épülete és nyomdája sem szenvedett nagyobb kárt, papírkészletei azonban megfogyatkoztak. A Dunába süllyedt három uszály finn papíros, pesti raktárait kifosztották, könyv- és krúdakészlete azonban megmaradt, ez adta meg a gyors újrakezdés lehetőségét. (Erdélybe szállítottak könyvet sóért cserébe.) És bár a nyomda a szovjet városparancsnokság intézkedése következtében májusig lepecsételve állott, a kiadói osztályon Illés Endre igazgató vezetésével folyt a munka, s első kiadványai között *Déry Tibor*, *Márai Sándor*, *Thurzó Gábor* és *Hemingway* egy-egy műve szerepel.

Az Új Idők Irodalmi Intézet

(Singer és Wolfner, VI., Andrássy út 16.) mint jeleztük, az egyetlen nagykiadó, amely mögött nem állt saját nyomda, mégis talán a legnagyobb háborús kárt szenvedett kiadó. Kezdődött 1944 júliusában, amikor a Viktória malomban bérelt raktárhelyiséget ért bombatalálat során 15 vagon papíros és rengeteg könyv égett el. És folytatódott 1945 februárjában, amikor a Hajós utcai 1000 m²-es pinceraktár gyulladt ki. Amit a tűz itt meghagyott, a víz tette tönkre. A cég a háborús veszteségeit 1938-as áron számítva 2 millió pengőre értékelte. A vállalat vezérigazgatóját, Farkas Istvánt (a kitűnő festőművészt) hiába várták, hogy a deportálásból visszatér, és hiába várták vissza dr. Barta Antal igazgatót is. Benedek Marcell irodalmi igazgató Kisbaconban, majd Kolozsvárott élt. Ám a kiadó a régi gárdából túlélőként jelen levő Pichler Ottó ügyvezetőigazgató és Timár Andor vezetésével *Fodor József*, *Kassák Lajos*, majd *Steinbeck* egy-egy művével folytatta a munkát. A székházukban levő immár patinás könyvesbolt vezetője, Szabolcs István sem tért vissza a deportálásból. Helyét Vermes Magda töltötte be.

Mint a fentiekben jeleztük, a könyvszakma legnagyobb, legfájóbb veszteségeit nem a pénzben kifejezhető háborús károk jelentették. Ukrajna mezőin és Auschwitzban, a bombaszilánktól vagy a nyilas hóhérok kezétől, „természetes” halállal, vagy önkézzel véget vetve életének csaknem háromszáz szakember pusztult el: szerkesztők, lektorok és könyvkereskedők, ügynökök és tisztviselők, cégfőnökök és alkalmazottak. A szakma ezt a vérvesztéséget csak hosszú idő múlva, nagyon nehezen heverte ki.

Varga-Neubauer Sándor

Egy szöveg érintése

INTERJÚ ZOLTÁN GÁBORRAL

Több éves rendezői, szerkesztői és dramaturg múltat mondhat magáénak, hosszú ideje készít irodalmi műsorokat és hangjátékokat a Magyar Rádióban. A harminckilenc éves Zoltán Gábor az elmúlt két évben két novelláskötetet jelentetett meg. A Vásárlók könyve elnyerte a legjobb első kötetnek járó Bródy-díjat, a idei Könyvbéten pedig az Erények könyvének bemutatóját kísérte nagy figyelem.

– A rendezők és dramaturgok munkája, bizonyos szempontból, posztmodern tevékenység, hiszen folyamatosan át kell alakítaniuk más szerzők szövegeit. Mit jelent számokra a szövegek átírása?

– Eleinte, amikor dolgozni kezdtem, eléggé szabadon kezeltem mások írásait. Voltak bizonyos eszményeim, és azokhoz alakítottam szabtam őket. Például a *Lear királyt* előadtuk egyszer zenével, dalokkal, maszkokkal, és, ha jól emlékszem, hét szereplővel, ők is majdnem mind lányok voltak. Elképzelhető, hogy milyen beavatkozásokat kellett tenni a szövegen. Dramaturgként, rendezőként sok merénylet résztvevője voltam. Ez ma már visszariaszt. Mostanra eljutottam oda, hogy tisztetem a szerzőt. Úgy vagyok vele, hogy még ha nem látzik is meg, hogy egy szövegben mi az eredeti, és mi az átvett örökség, mint például annál a szanszkrit darabnál, amelyen éppen dolgozom, mégis, ami a szerző neve alatt van, egy személyiség része. Nem illik belenyúlni. Ez persze nem jelenti azt, hogy ettől a személyiségtől néha esetleg ne lopnék el én is valamit. De akkor tudatában vagyok, hogy valamit átvettem, elcsórtam a tiszteletre méltó szerzőtől. Az ő szövegébe viszont nem írok bele. Ha egy pár szava esetleg át akar jönni, egy kicsit vendégeskedni nálam, akkor nem tehetek mást, átemelem őket a saját szövegembe; remélem, hogy utóbb aztán nem érzik rosszul magukat nálam.

– Novelláid sok drámára jellemző vonást mutatnak, például az erőteljes dialógusok, a jelenetszerűség, a birtelen vágások, vagy néhány rendezői instrukció-szerű tömör mondat. Második könyved már inkább eltávolodik a drámától.

– Valóban úgy érzem, hogy egyre messzebb kerülök a drámától, bár ez természetesen nem szükségszerű. Valószínűleg abból adódik, hogy erős késztetés van bennem, hogy mindig valami mást csináljak. Szük-

ségem van erre, nehogy megunjam magam. A *Vásárlók könyve* tekinthető variáció-sorozatnak is, mind-egyik novella valamilyen elbeszélés-típus próbája. Körbe akartam járni mindenféle lehetőséget, és azt mondtam magamnak: ha egyszer rátalálok egy olyan elbeszélésmódra, amelyben tökéletesen otthon érzem magam, akkor ott leragadok. Bár még nem találtam rá, de most egy regényen dolgozom, és ott muszáj leragadni néhány száz oldalra.

Egyébként számomra az írás történetileg valóban a dráma felől indult. A *Vásárlók könyvének* első darabja csak úgy „kijött” belőlem, akkor még nem tudtam, hogy micso-da. Megmutattam ismerőseimnek, és ők azt mondták, hogy novella. Közben én határozottan éreztem benne egy rádiójáték lehetőségét is. A többi novellánál is végig foglalkoztatott, hogy ezek jelenetként, vagy filmként hogy néznek ki. A *Pontosságnak* például van egy sokkal hosszabb változata is, egy egyfelvónásos dráma. Nekem tényleg fontos, hogy amit írok, az hiteles, elképzelhető és lejátszható legyen.

– Történeteidben sok minden visszatér. Helyzetek, szereplők, motívumok ismétlődnek, mint egy végtelenített szalagon. Hogyan születnek meg benned ezek az egymást állandóan bővítő, újra mesélő történetek?

– Általában elég hosszan formálódik bennem egy-egy írás. Gyakran egymás mellett érlelődnek, és az, hogy az egyik az első könyvbe már belekerült, a másik csak a másodikba, vagy még abban sincs benne, nem jelenti azt, hogy nem voltak meg csíráként egyszerre, egy időben. Hasonlóan az egymás mellett szunnyadó petesejtekhez, amelyek kezdetből fogva élnek, és a gyerekek, akiket hús- vagy nyevényesen szül egy nő, hasonlítanak egymásra. Soha nem önmagukban álló történeteket akarok létrehozni, hanem szerkezeteket,

ahogy egy-egy könyvem is szerkezet. Ezért vannak olyan pontok, amelyek a történeteket összekötik, és nem engedik, hogy önmagukba záródjanak.

– Az *Erények könyvének hátulján szereplő szövegrészlet is egy ilyen csíra? Hangulatában beleillene, de mégsem szerepel a kötetben.*

– A *Ligében* jelent meg egy több szerző által írt sorozat, a „Pannon ABC”, amelybe két epizódot írtam. Az egyik teljes egészében belekerült a könyvembe, a másik viszont annyira kötődött a sorozathoz mint folyamathoz, hogy nem illett a könyvbe. Ebből való a részlet, amely a kötet hátsó borítójára került, és így, ha nem is novellaként, de tovább él. Illetve él még Simon Balázs egy versében is, akit meghihletett.

– A dramaturgiai hitelesség mellett a pszichológiai hitelesség igényét is éreztem a novelláidban.

– Elismerem, hogy némelykor pszichologizálok, de hozzáteszem, hogy nem vagyok semelyik pszichológiai iskola vagy elmélet híve. Nem veszem át teljesen a nézőpontjukat. Az egyik novellában, a *Halat venniben* ezzel játszottam el: történik valami, és annak háromféle oka lehet. Három lelki ok. Három lélektani sík adja ki a szerkezetet, és külön-külön mind-egyiknek hitelesnek kell lennie. Az ellen persze kapálódznék, ha pszichológiai determináltságúnak mondanák az írásaimat. A pszichoanalízist a műveikbe emelő írók szövegei eléggé gyámoltalanok – *O'Neill* például jó író, de éppen azzal, hogy olyan mélyen belehelyezkedett a freudizmusba, kiszolgáltatottá tette az írásait. Pontosan azt a hatást érte el, mint a marxista szerzők. Ahhoz pedig, hogy akár egy freudista, akár marxista vagy nacionalista íróval egyáltalán még olvasni lehessen, már tényleg nagyon tehetségesnek kellett lenniük.

– Milyen irodalmi mintáid vannak?

– Rengeteg van. De a mintákat nem mindig követjük, van, hogy távolodunk tőlük. Van, hogy valakit az ember nagyon szeret, és közben mást sem akar, mint megszabadulni, függetlennedni tőle. Egyszer valaki fölfedezte nálam Örkény hatását. Bár szerintem épp rám nem annyira jellemző az ő hatása, és ugyanakkor szinte mindenkinél ott van. Olyan tökélyre vitte az ironikus beszédet, hogy anélkül a magyar irodalomban már nem is nagyon lehetséges megszólalni. Épp most fogok csinálni a rádióban egy műsort,

ahol az összes egypercese elhangzik. Rájöttem, hogy ennek jelentése nemcsak a hódolat a mester előtt, hanem az is, hogy azért, hogy az ironikus beszéddel való birkózásom egy kicsit is esélyes legyen, a lehető legmélyebben meg kell ismernem.

– *Jellegzetes fordulat novelláidban, hogy egy hétköznapi induló történet a végsőkhöz túlfeszítetté válik, és valamilyen erőszakba torkollik. Másból viszont már idegtépően felfokozott a várakozás, mindig újabbat csavarsz a történeten, de a „pisztoly” végül nem sül el. Mindenesetre legtöbbször nem lehet kitalálni, hogy mi lesz a mese vége. Nemcsak a szereplők, de az olvasó idegeit is próbára teszed.*

– Nem szeretem, ha az író álárthatatlanul úgy tesz, mintha a gesztusainak nem lenne hatása az olvasóra. Az író és az olvasó viszonyában ezek olyanok, mint két ember között az érintések. Simogatás, ütés – mindegyik elér valamilyen hatást. Ugyanakkor azt a fajta eljárást, amit könnyzacskó-bokszolásnak hívnak, vagyis amikor egy profi teljesen célirányosan érzelmeket akar belőlem kicsiholni, ki nem állhatom. Igénylem, hogy legyen egy kis játék: játszszon el a szerző velem, meg magával. Ez olyan, mint amikor nem tudhatod, hogy annak az embernek, akivel együtt vagy, mi lesz a következő mozdulata, de nagyon kíváncsi vagy rá. Az ember, megelőző élményeitől függetlenül, várhat bizonyos folytatást, ami aztán vagy bejön, vagy nem, vagy nem egészen úgy jön be. Engem érdekel ez a folyamat maga is: hogy miért, minek hatására érezzük, hogy egy történet most éppen erre vagy arra indul, fordul.

– A továbbiakban rendezői vagy inkább írói terveid vannak?

– Színházat néhány éve nem csinállok. Annnyira leköt, hogy amellett nem lehetne írni. Bár a színház nagyon kísért. Ha valaha egyáltalán belefogok, akkor sem tudom, hogy saját darabommal, vagy más szerzők darabjainak rendezőjeként. A Rádióban szoktam rendezni, most például *Nádas Péter* regényének, az *Egy családregény* végének adaptációját csinálom. Nem tudom teljesen irányítani, hogy írással vagy mással foglalkozzak, valamennyire hagyom magam sodortatni. Most egy regény az, amibe belesodródtam. Körülbelül tizenöt éve foglalkoztat, formálódik bennem. Most aztán, körülbelül egy év alatt, meg kell írnom.

Orosz Ildikó

Video

A
nevem
Joe

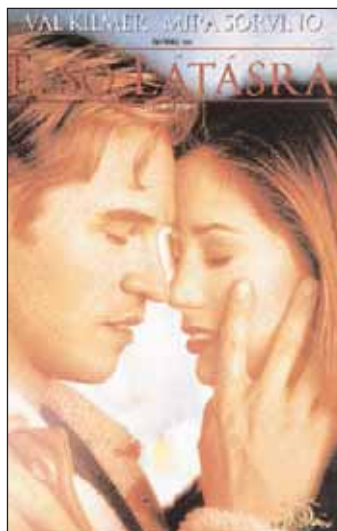
Ken Loach – Kes, Kőzapor, Titkos hadsereg, ezeket a filmeket láthattuk az angol rendezőtől – nevezi így a férfit, akinek lehetne bármi más neve is, a lényeg, hogy mondja: A nevem Joe. Ez a nevem, amihez tartozik egy arc, egy test, egy lélek. Becsület és becstelenség, önérzet és tisztesség, szeretet és kegyetlenség. De bármikor kimondható, felelősséggel, mert ez a férfi, aki szinte semmit nem ért el az életben, csupán annyit, hogy kimondhatja, a neve Joe. Munkanélküli és alkoholist. Valamiért az lett, ugyan kinek ne lenne oka rá, hogy a pohárhoz nyúljon, és azután hozzá szokjon, ez egy jó kis menekülési stratégia. Azután leteszi a poharat, és megpróbálja nélküle. Az ital elmarad, az okok nem. Továbbra is tengődik, munka nincs, mert Angliában sincs minden rendben, ott is van, akire rávetül, van, akire nem. Azért a fény Joe-nak is jut egy kevés szerencse, ahogy a mesében, találkozik egy lánnyal. Nem szépség, nem gazdag, csupán egy szociális gondozó-védőnő, de ő is bátran kimondhatja a nevét.

Azután ahogy Ken Loachnál lenni szokott, kiderül, a tartás, az igyekvés, az akarás ebben a kietlen világban nagy luxus. Még a szegényekről is van, aki le tud húzni egy- két bőrt, mert ugye ott a kábítószer, amit lehet árulni, lehet fogyasztani, azután bele lehet bukni és kész. Rabja vagy a szernek és a szervezetnek. Tönkre mehet az életed, az egészséged, szétverhetik a lábad és a lakásod. Kettőt tehetsz, felakaszkod magad, vagy küzdesz és utána akaszod fel magad.

Hogy mi ne erre az utóbbira gondoljunk, azért készült el a film, mert hogy a nem

szépséges lány kezét elnyerni azért mégis valami, mert talán azt súgja a férfi fülébe, tudom, a neved Joe.

És ezért érdemes élni. Egy keveset.

Első
látásra

Kicsit szirupos, kicsit megható, nagyon amerikai ez a film. Mégis elgondolkasztató.

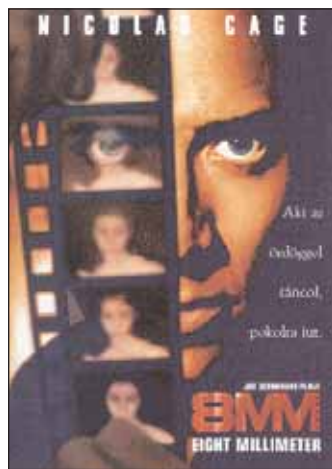
Adva van egy fiú, aki Val Kilmer, és adva van egy lány, aki Mira Sorvino. Mind a ketten nagyon szépek. És egymásba szeretnek. Eddig rendben is lenne, ettől még nem sírjuk könnyesre a párnánkat, de a fiú vak. Nem lát. Ez ugye, rossz. De a lány nem adja fel, ez meg jó. Azután a fiút megműtik és lát, ami megint jó, de kiderül, hogy látni kevés, meg kell tanulni látni. Amit eddig csak tapintásra, hallásra vagy izre szagra ismert fel, ahhoz most formák, színek társulnak. Meg kell fejteni a jelentésüket, ki kell tapasztalni, miből mi adódik. Bonyolultabb, mint első látásra-hallásra hinnénk. A világ a feje tetejére áll, mert, amit látunk, az még nem biztos, hogy az igazság, csupán a valóság. Szinte megváltás ebből a káoszából, amikor kiderül, a sikeres műtét nem megoldás, a fiú betegsége kiújul, minden visszazökken a régibe. Újra

feltűnik az arcán a harminckét fogat kivillantó mosoly – ami egy csapásra eltűnt, ahogy elkezdett látni –, ismét bizakodik. A lány pedig szereti tovább.

És azt is megtudjuk, hogy ez egy igaz történet, volt két ember, akivel ez megesett, és persze lehetett még vagy száz, esetleg ezer is. Csak mi, akik látunk, ezt nem vesszük észre, nekünk olyan macerás elidőzni, jobban odafigyelni valakire, aki más, mint mi. Sőt, még magunkra is macerás odafigyelni, elidőzni a jelek megfejtésén, sőt arra gondolni, hogy amit teszünk-mondunk-kifejezünk, az tükrözze az igazságot.

Mint a legtöbb amerikai film, azért ez is adott valami kis mélységet a fecsegő felszín alá, aki akar, az ezúttal is lemerülhet.

8 mm



Ezt a filmet jobb nem megnézni. Nem azért, mert rossz, mert az. Nem azért mert borzalmas, mert az. Hanem mert megpróbál annak látszani, hogy a valós élet mélységeit mutatja be, holott csak mutogat. Azt hisszük, helyesebben, akik készítették azt hitték, a borzalmak valamire rádöbbenek, mélyen megérintenek, de csak a gyomrunk fordul fel. És nem segít ezen az sem, hogy Joel Schumacher rendezte (Az ügyfél, Ha ölni kell, Összeomlás), és az sem, hogy Nicholas Cage játszik

benne. Mocskos és gusztustalan marad, hatásvadászkodó. Olyan film, ami után nincs feloldozás, és nem azért, mert sok esetben az életben sincs, hanem mert nem futotta rá. Hiába a virágszirmos köszönő levélke, ettől még hiteltelen. A magánnyomozó akkor is belekeveredett, akkor is gyilkos lett – és ettől bármennyit söpörgeti idilli kertjében az avar, soha nem fog megszabadulni –, ha csak a rossz fiúkat takarította el a föld felszínéről. És ezt ő is tudja, mint ahogy az egyik – szerencsétlen sorsú – szereplő mondta, ha az ördöggel táncolsz, nem ő fog megváltozni, majd te hasonlítász rá. Talán ez az egyetlen gondolat, amit érdemes a filmből magunkkal ragadni, és tanulságként a falunkra szegezni. Gondolni rá, ha az élet oda sodor, ahol hasznos felidézni, ha ettől majd visszatáncolunk, ha ettől majd elmegy a kedvünk. De elegendő, ha most ezt így a film ürügyén elhiszik, ezért nem kell a filmet végignézni, nem kell, nem kell, nem kell. Van jobb helyette.

Örökösök

Kicsit ironikus, kicsit elnéző, valójában szomorú film. Az urak ellenében nem lehet, vesszük tudomásul, és azt, hogy faluhelyen a változtathatatlan járja.

Egy osztrák falucskában furcsa végrendeletet hagy maga után egy komisz gazda. Kimondja, kiről mit gondol, és ráhagyja vagyonát a béreseire. Mintha tudná, ezzel teszi a legrosszabbat, mert lesz, aki majd acsarkodik, lesz, aki ármánykodik, de pórul igazán csak azok járnak, akik megpróbálják, mire is képesek, akik élni akarnak a nagy lehetőséggel. Mert nem megy, vér és könny kíséri a lázadó béreseket, akik kénytelen kelletlen belátják, széllel szemben bizony nem lehet. Tanulság ez? Bizony az, főként azoknak, akik nap mint nap azt hiszik, más szelek fújnak. Nekik kedves dorgálásként hathat ez a film.

Bagota /ity edt.

Lator Lászlóval

beszélget Nádor Tamás

Zene sötét, sűrű szavakban. Áradás konok mederben. Sejtetés belső fényben. Rejtőzés metsző átvilágításban. Tilalmak, önpusztítások, kiürülések, bedarálások, elkocsonyosodások, áthasonulások, árulások, felbígulások, széthullások, pózok, divatragályok évadján egyetlen megőrzött, tiszta hang. Mégis: önmön versében és mások köntösében-kötésében a költészet csöndes baritonja, élet, halál, szerelem modulációja szól veled, általa. Ahogyan írja: kerek pillanat, tömör teljesség.

– Úgy tetszik, mindig, vagy legalábbis sokáig a hályogkovácsok ártatlanságával, az esélytelenek nyugalmával írta szinte kezdettől kész verseit. Nem érdekelte a visszhang, vagy csupán az történt, hogy lélegzetvételeit, szívdobogását az ember nem képes „megfontolni”?

– Eleinte csakugyan hályogkovács módjára írtam. Úgy, ahogyan Kormos István mondta: az ember fiatalon olyan felelőtlenül csilingel. Ám mivel sokat olvastam, a mesterséget hamar megtanultam. Később, kivált hogy szerkesztőként „hivatalból” is költéssel foglalkoztam, már nem tudtam ilyen felhőtlen könnyedséggel írni. Gátások alakultak ki bennem, amelyek arra készítettek, hogy megfontoljam, mit foglaljak versbe és miképpen.

– Nem arra utaltam, hogy tanulatlan lett volna, hanem csak arra: versbeszéde kezdettől természetes, nem érezni rajta kimódoltságot, kiszámítottságot.

– Kiszámítva talán nincs, de bizony minden versem ki van kalapálva. Először, mint annyian mások, leírok mindent úgy, ahogyan felöltik bennem. Bár persze, a vers eleve rám kényszerít bizonyos szemléletet, megoldásokat. De aztán kéziratomat szinte nyersanyagként tekintem, és gyakran hússzor is átdolgozom. Elhagyva, olykor fájó szívvel, szavakat, sorokat, sőt akár

egész szakaszokat, ha úgy érzem, velük az írás kipúposodná, alakatlan lenne. S e bíbelődést csak akkor hagyom abba, ha az a benyomásom: valóban kész a vers. Szerencsés esetben így azt csiszolom ki, amit eredetileg szerettem volna. Vagy ha egy kicsit más lenne belőle, az is szívem szerint való. Tehát csak akkor vagyok elégedett, ha a vers – szívesen használok ezt a kifejezést – meg van csinálva. S ha szándékom sikerrel jár, akár úgy is tetszhet, a verset könnyedén, fesztelenül írtam.

– Kis helyen kevés szó, sűrítés magas hőfokon, gyakori hallgatás, megszólalás csak a költészet kivételes perceiben, de számos más nyelven is, mások bőrén, köntösében – ilyenek látszik a Lator-líra. Mit tartott és tart versközlésre érdemesnek korántsem lírai korunkban? Mit őrizhet meg az ember önmagából empy rejtőzködésben, áthasonulásban?

– Az egyik versíró gazdagon burjánzik, folyton változik, sokfélét képes tökéletesen megcsinálni, a másik voltaképp ugyanazt műveli egy életen át. Minden költő más. Jőmagam azt képzelem a versről, hogy az élet, a létezés alapkérdéseivel kell foglalkoznia. Születéssel, szerelemmel, halállal. Alkatom legalábbis erre kész. Tudom, a költészet egyik jellegzetes áramlata mostanában nem erre halad. Manapság a játékos, vicce-

lődő, a szavakban rejlő groteszk többértelműséget felszínre hozó szövegek divatosak. Alkatomból, lehetőségeimből következik, hogy ilyenekre alkalmatlan vagyok. Így, bár ezek létjogosultságát sem vitatom, engem az efféle kevésbé érdekel. És valóban: kezdettől mindmáig lényegében változatlan hangomat használom, bár persze én is változtam, kivált a kifejezés módzataiban. Ami a más bőrre, köntösébe bújást, vagyis műfordításaimat illeti: talán mégiscsak lehetnek bennem elfelejtett, vagy – képzavarral élve – elvetélt hangok. Olyasfélék, amelyeket személyemben nem tudtam felszínre hozni, kihordani. Ezért másokban kerestem, találtam ilyen hangokat. Túlnyomórészt olyan költőket fordítottam, akik szinte helyettem szóltak, olyasmit mondtak el, vagy úgy mondtak el valamit, amit és ahogyan én nem tudtam elmondani. Különösen a francia Jules Supervielle és Pierre Jean Jouve szemlélete áll közel hozzám, az olaszok közül Eugenio Montale, aztán a Halálfüga szerzője, a német-osztrák Paul Celan, vagy az orosz-zsidó Oszip Mandelstam, aki a szovjet rendszert szenvedte végig, mindhalálig. E vonzalmaim is jelzik: noha sokan egzisztenciális, metafizikai versekként olvassák írásaimat, a kortól, amelyben éltem, élek, nem szabadulhattam.

– Kedveli az erőteljes jelzőket, csínján bánik a metaforákkal. Akár az is mondható: elegánsan régimódi egy korban, amely nem kedveli a ráerős szemléletet. Megítélése szerint az utóbbi felét tart majd újra a költészet, vagy csupán némelyek kötődnek egy eszményhez, amelyet az említett, újszülött szövegcsinálók végérvényesen veszni vélnek?

– Nem vagyok próféta, nem veszem magamnak a bátorságot ahhoz, hogy megjósoljam, merre tart majd a vers. S a mai divat „elítélésére” sem vállalkozom. Legfőleg csöndesen megjegyzem: ha a költészet belevész a halandzsába – melyet csak a recepció-esztétika erőfeszítései révén lehet megközelíteni –, az egészet megette a fene. Vagyis, a hozzám hasonlókkal egy húrton pendülve, azt gondolom: a

verssel valamit szeretnék mondani. S azt aztán ahány olvasó olvassa, annyiféle asszociációval, képzzel feldúsíthatja. S az általam fontosnak, értékesnek vélt versnek van olyan magva is, amely azért minden arra érzékeny, fogékony olvasó számára többé-kevésbé ugyanazt jelenti. Ilyen értelemben csakugyan régimódi vagyok. S hogy visszatekint-e a klasszikus verseszmény? A világirodalom története azt tanúsítja: egy-egy korszak ízlésével, stílusával mindig felesel a következő korszaké. A középkor „homályára” jött a pontos, ésszerű, áttetsző, jól megszerkesztett, emberközpontú reneszánsz, ezzel feleselt a bonyolult barokk, azt követte a lényegét elnevezésében is viselő felvilágosodás, jött a romantika, a romantikát megtagadta a klasszicizmus, és így tovább. Úgy vélem: ha az irodalom, a költészet kiél, felél egy szemléletet és gyakorlatot, jön majd egy másik. Ezúttal talán valaminő újfajta klasszicitás, amely azonban magában foglalja mindazt, amit a irodalom, a líra korábban tudott. De ez már olyan prófécianak tetszik, amelytől, mint említettem, szeretném távol tartani magam.

– Ám – közhellyel élve – végsősoron ön is, mint annyi elődje, kortársa, a kimondhatatlan kimondásával próbálkozott. Mire jutott vele s általa?

– E küszködés minden művészet lényege. Keresni és talán kifejezni azt a dimenziót, amely csak a zenében, a festményben, a versben megjeleníthető. Nemes Nagy Ágnes egykor ezt így fogalmazta meg: „Ne mondd soha a mondhatatlant,/ mondd a nehezen mondhatót.” Ám végül ő is a mondhatatlant akarta megfogalmazni, kimondani. Nem „lelkünk honpolgárait”, akiknek, amelyeknek mégiscsak van nevük, hanem a bennünk rejlő névtelent kellene körülírni, a héttérben derengőt megnevezni. Nincs, nem lehet ennél nagyobb becsvágya a költészetnek.

*Lator László versei és versfordításai. Magyar Költészet Kincsestára. Unikornis Kiadó
268 oldal, ára: 2300 Ft*

Déry Tibor és a hatalom

■ Tartottam Déry Tibortól. Tudtam, csípős a nyelve, megsemmisíti azt, aki butaságokat kérdez tőle. De hát mi mást is tehetne az interjúkészítő – tojáspatkoló eszközökkel egy elzárult korban. Kérdezni kellene rendesen, noha ez a nemrég börtönjárt ember nyilvánvalóan füttyöl a magas esztétikára, közhelyektől pedig még csak nem is undor, egyszerű hascsikarás tartja távol.

De azért társázok, beszélünk, kötélnék áll. Ismerői azt mondják: a cella sem szűrkhette el benne a hiúságot. A riporter persze hümmög, és önnön becsvágát legyezgeti: velem, lám, hajlandó, és örül, hisz újabb nagy indián skalpja a láthatáron.

Pasarét, szokásos gyors lélegzet, csöngetés. Az író asszonya fogad, láb-törlés, köhögés, miegymás. Tágas,

világos szoba, közepén kerek asztal, rajta vázatorony százezer fehér rózsával. Fotel, süppedés, asszony ki, riporter vár, a légy zümmögését is hallani.

Hosszú lélektani szünet, várható gúnyos mondatokat találgat magában a zsurnaliszta. Semmi és megint semmi. Feszengés, rózsailles. Valahogy kávé kerül az asztal karéjára, aztán megint a várni, várni.

Épp lemegy az utolsó koffeinkortycska, s egyszer csak ott áll Déry a rózsabokorban. Illetve csupán a magas homlokát látmi. Fanyar száját sejtetni vélem. Mire megszólal, feketének tetsző, óriás szeme tűnik át olykor a virághabzason:

– Most jöttem vissza. Odaát voltam. Aludtam. A magamfajta vénember ebéd után egy kis próbát vesz a halálból. Nekikezdhettünk...

S bár korábban még sosem találkoztunk, beszélgetünk, mintha tegnap

hagytuk volna abba. Irónia talán olykor van a hangjában, de még csak nem is csipkelődik. Otthon érzem magam, mire felkászálódok. S mielőtt elmegyek, megkérdem: van-e, amit még nem publikálhatott. Szelíd mosollyal válaszol:

– Majd' minden írásom megjelent. De különben is, mostanában gáláns velem a hatalom: ha rossz fát tennék a tűzre, megkímél attól, hogy magamat bajba sodorjam. És hát nyolcvanegy, nyolcvankét, de az is lehet, hogy nyolcvanhárom éves vagyok. Ennyi idős korában ezt már nem tudhatja pontosan az ember. Élhetek még valamennyit, így talán megérem: napvilágot lát az is, ami eddig esetleg mégsem jelent meg.

Interjú-jóváhagyás (Déry egy betűt sem javít), kéziratleadás – ahogy az már lenni szokott. Másnap a szerkesztő tájékozva telefonál:

– Hogyan képzelték! Mi az, hogy „hatalom”? Kire gondoltok, mire céloztok?! Elegünk van a Déry Tiborokból, örüljön, hogy kijöhetett, úgy látszik, még most is zárkában lenne a helye! Hívd fel, és mondd meg neki: húzza ki ezt a szót!

Rövid ellenszegülés után postaköltséget ajánlok a szerkesztőnek, így végül ő küld levelet Dérynek. Az író csak néhány nap múlva válaszol: „Írják azt, hogy >>>mostanában gálánsak velem<<<. De mert sokat töprengtem a megoldáson, szíveskedjenek kétezer forint honoráriumot címemre átutalni. Üdvözlettel: D. T.”

Beszélgetésünk könyvben is megjelent – eredeti változatában. Onnan már nem tudta kiirtani a hatalom szót a hatalom buzgó hivatalos-géde, lelkes pedellusa.

Nádor Tamás

Mindig, minden alól vannak (lehetőségek) kivételek, de most nem azokról lesz szó. Azokról a műsorokról, melyeket ESZI, NEM ESZI, NEM KAP MÁST-alapon löknek főműsoridőben a nagyrémű elé, ettől ezek nézettsége nagy, sok reklámat lehet rájuk pakolni, és a reklám hozza a zsozsót, a reklám tartja el a Hálózatot! Ezért a kisebb nézettségű, jó filmek késő éjszakára vannak száműzve.

Kevesebb a néző, olcsóbb a reklám, de a reklám szigorúan terítve van az egész Hálózatban. Éjjel sem úszod meg intimbetét, hónaljspray, a legújabb mobiltelefon-családok, a legújabb autómárkák és mosóporok nélkül, megmondják neked, mire költsd a pénzed, ami nincs. Azt nem mondják meg, hogyan kereshetnél pénz, illetve... van annak is módja. Szerencsejátékok, kupakgyűjtés, vonalkód-gyűjtés, sorsolás, kvíz és néha a rendőrség is kitűz vérdíjat a nyomravezetőnek. Munkával akarsz pénzt keresni?! Normális vagy te, miféle modern őskövület vagy ebben a szépen lebegő posztmodern korban? Vigyázz, ha sokat beszél munkáról, még megkaphatod, hogy komcsi vagy!

A főműsoridő, amikor a legtöbb polgár televíziót néz, a latin-amerikai szappanoperáké. Szamantha, Marimar, Paula és Paulina, Luz Maria, Rosalinda, Esmeralda: a latin-amerikai szappanopera kifogyhatatlan és örök.

És ravasz. Mert a hollywoodi akciófilm leleplezi önmagát, akár thriller, akár horror, akár western, akár különleges kommandó, jakuza vagy szamuráj: a harmadik beállítás után már röhögés.

Persze összefüggő a fegyverropogás, lövedék, akár a jégeső – szikráznak a vastraverzek a becsapódásoktól az elhagyott század eleji gyárakban, Hollywood kedvenc díszleteiben, a

Továbbá: ott érzelmek vannak jelen. Mély és viharzó érzelmek. Szuggesztíven közvetít egy minden ízében hamis és hazug emberi magatartásmintát. Ilyet élő ember nem érez! Így élő ember nem beszél! Se ilyen kiglancolt mondatokat nem mond, se ilyen hangot nem képes intonálni (ezt a szinkron is hozza – hűségese). Így ember nem mozog, érzelmeit ilyen sóhajokkal nem feje-

rányosan rossz ízlést, elképesztően hazug emberi magatartásokat, reagálásokat, gennyes álérzelmeket, hamis történeteket – és annyi humoruk sincs az alkotóknak, mint egy kopasz nyakú csirkének.

A legnagyobb veszélye, hogy alattomos. A néző nem veszi észre, hogy műérzelmet, műkönnyet, műszenevedélyt, műszerelmet, műbánatot, műfelháborodást kap – aljasabban húzzák be a csöbe, mint a hollywoodi álom-gyárosok és akciófilmpergetők és kaszkadőrök és geg-mesterek és pirotechnikusok, mert ők vállalják magukat annak, amik: SZÓRAKOZTATNI AKARUNK, RÖHÖGTETNI AKARUNK, BORZONGATNI AKARUNK. Rendszerint nem sikerül, mert már mindenki ismeri a játékszabályokat. De a latin-amerikai szappanopera sunyin hálóz be, észrevétlenül fertőz. Úgy tesz, mintha valóság lenne, és ha bedől, véged: kihúzza alólad a talajt, nem bírsz többé lábra állni a valódi valóságban. Festett díszletek között maradsz, melyek ha rád dőlnek, agyonlapítanak.

Persze a csatornát nem érdekli a személed, csak az, hogy nézd, és közben a hirdető az agyadba égethesék a reklámjukat. Mert ez a cél, ez az egyetlen cél, a posztmodern létezés egyetlen célja. Mi végett vagyunk a világon? Avégett vagyunk a világon, hogy a shopping mallokból, a plázákban, a shopping centerekben fogyasszunk, de nem akármit. Azt, amit a reklám belénk sulykol.

Kertész Ákos
Milyen üzenetet közvetít nekünk a képernyő?

fiúk egytől egyik kigyúrt testű izompacsirták, a csajok topmodellek, most léptek le a kifutóról, egy elefánt sem bírta fölkelni annyi pofon és rúgás után, ami a keleti harcművészek meg se kottyán, az erőszak árad, akár az özönvíz, de csak akkor bírod egy pillanatra is komolyan venni, ha gyengeelméjű vagy, akkor viszont már nincs szükséged a képernyőszakra, mert benne van a géneidben.

A mexikói vagy brazil szappanopera más. Ott mindenesetre mexikóiak vagy brazilok nem láthatók (azokat a Spektrum dokumentumfilmjein találod meg), csak olyan echte amerikai, úgy értem, USA-fazonok.

zi ki, így nem forgatja a szemét, és nem bögi el magát öt beállításban háromszor. Itt a szemek a mély érzelmektől könnyben úsznak, itt olyan tehetségtelenek a színészek, hogy nincs az a budapesti középiszkolás amatőr színjátszó csoport, amely ne volna jobb náluk. Ilyen színek nem léteznek, amit ezek az építészek, berendezők produkálnak, ilyen ruhában ember nem jár, ilyen emberi gesztusok nincsenek. Nem beszélve az operatőri munkáról. Minden budapesti igazolványképfotós jobb képeket csinál ezeknél az operatőröknél.

Megkíséreltem összefoglalni. Tömör hazugságot sugallnak a képek, bot-



Az írónak kicsit habókosnak kell lennie

■ És hiába olvastuk el már 1992-ben a *Levelek Áprilának*-ot (akkor a Göncöl adta ki), ma már világos, hogy süketek és vakok voltunk, különben ordibáltunk volna a gyönyörűségtől, ahogy – gondolom – most fogunk, amikor itt az Európa Hrabal-sorozatának új kötete és benne vannak a nyolc évvel ezelőtti kötet legjobb darabjai is, úgy látszik, kellett ennyi idő, hogy már egyszerre tudjunk sírni meg röhögni az ottani meg az itteni rendszerváltásokon, és élvezzük, mennyire ugyanolyanok a dolgok, és álmélkodjunk, hogy mennyire mások, ahogy ez a Bohumil is mondja, „Azt a skizofrén mindenit!”, mármint a történelmeinknek, de akkor régen nem voltunk vevők rá, hogy novellák helyett fiktív leveleket írják, amik teli vannak politikával meg történelemmel, és azt is csak most értjük meg, hogy egy frászt novellák „helyett”, ezek is elképesztően jó írások, nem cikkek, nem publicisztikák, Hrabal ha akart, se tudott volna másról és másképp írni, csak az életről, na de arról meg úgy, ahogy senki se, amióta ő fogta magát és meghalt, és erről jut eszembe, hogy micsoda disznóság volt tőle pont az én ötvenhetedik születésnapom meghalni, hát ártottam én neki, mindig is odáig voltam mindennért, amit írt, azt meg épp most vallottam be, azt az egy rövidzárlatot, amikor nem; mea culpa, mea maxima culpa, ez az egész haláldolog is olyan jellemző rá, ahogyan megcsinálta és ahogyan megpróbálták kimagyarázni, most derül ki, ebből a kötetből, hogy mekkora, de mekkora marhaság volt elhinni azt a mesét a kórházi galamb-

teséről, ami közben állítólag kipotyog az ötödik emeletről, ez kábé annyira hihető, mint amikor Hemingway-ről mesélték, hogy fegyvertisztítás közben véletlenül lőtte le magát, tessék csak elolvasni az új Hrabal-könyvet, hányszor tér vissza rá, hogy Kafka le akart ugrani egy ház ötödik emeletéről, és ki mindenki még, sőt azt is beleírta az egyikbe, hogy ő maga is folyton le akart ugrani és mindig az ötödikről, és az ember tőle függetlenül is tudja, hogy a csehek egész történelmükben meg voltak akadva ezzel az ablakosdival, mert akivel bajuk volt, azt kidobták, külön szavuk is lett erre a speciális kivégzési módra, „defenzstrálás”, most meg, mert mégiscsak modernebb időket élünk, van helyette „ön-defenzstrálás”. És ha idáig eljutunk, akkor jön csak az igazi kérdés, hogy mégis, miért, mi a fene gyötörte Hrabalt annyira, hogy ezt a végső gyalázatot elkövesse, és mivel író volt, megírta ezt is, tök világosan, csak tudni kell elolvasni, hát nem elég, hogy egyedül maradt, amikor az ő Pipsikéja meghalt, de különben se maradt már túl sok olyasmi, amire még kíváncsi lehetett volna, hiszen volt megtűrt író és kényeztetett író, volt ellenálló és volt részese a rendszerváltás utáni protokollnak, és volt még valami, amit lám csak bevallott már 1990-ben, mi meg 1992 óta magyarul is olvashattunk, de csak most lett számunkra izgalmas, kellett hozzá a Tar Sándor-ügy, hogy felfogjuk, mi a jelentősége Hrabal besúgóinak, de annak is, hogy ezt rögtön, amint csak lehetett, nyilvánosan meggyón-
ta, de íróként fogta fel, vagyis kínos részleteivel együtt ábrázolta, és önsajnálata helyett papírra vetette például azt, hogy mikkel bízták meg és mikkel kecsgették a belügyesek, és nemcsak arról volt szava, hogy mennyire undorodik önmagától, de a *Totális félelmek* című remekművel időtálló szépprózában „örökítette meg”, hogyan megy az ilyesmi a beszervezéstől a húzódzkodásig, a fenyegetésektől a kisebb-nagyobb, jutalmul élvezett kedvezményekig. És mindezen túl még abból is elege volt, ahogyan írt, mert ott munkált benne saját gyöngeségének emléke: „Szeretek félni, utána jobban megy az írás, egyetlen mentsváram a gyöngéd rendőri terror ellen”, és már úgy érezte, csak „gyermekkori emlékeimből élek”, meg olyanokat állított, hogy ő „inkább lejegyző, mint író”, ami persze bődületes marhaság – volna, ha mi találnánk ki, de egy írótól nagyszerű jele annak, hogy képes megújulni, mást akarni, mint ahogy azt a mondását is gyönyörűséggel izlelgetem, hogy „az embernek, ha író akar lenni, egy kicsit habókosnak kell lennie”, és ő az is volt, és ennek csak egyik összetevője, hogy „korlátozott szuverenitású országban” töltötte élete nagyobbik felét, de épp így hozzátartozik az is, hogy a zsigerekig ismerte az övéit, tudta, hiába „új időszámítás kezdete” a bársonyos forradalom, azért egyik miniatűr remeklése pár sorába csak bele kellett sűríteni, hogy mi az, ami sosem változik: „Amikor Klement Gottwaldot beiktatták elnöknek, a Te Deumot játszották neki a Szent Vitus-székesegyházban, a misét pedig maga Berán érsek szolgáltatta, hogy a kommunista Klement legyen biztosítva, és amikor tavaly Vaclav Havelt iktatták be elnöknek, hát a Szent Vitusban megint a Te Deum zengett, a misét pedig Tomásek bíboros celebrálta...” És persze, miközben csúfolta a cseheket, kimondhatatlanul szerette őket és páratlanul gyöngéd humorral tudott élcelődni rajtuk, ott van például, amit Cassius nevű macskájának szóló levelében ol-



vastam és meg nem állom, hogy ide ne írjam: „Arról fogok mesélni neked, hogyan alakul meg Kerskóban a macskák szakszervezete, ezzel a jelszóval: kevesebb tejért több egeret...” És persze, nem mindig tudott ilyen elbűvölten beszélni arról, ami körülötte zajlik, ebben a kötetben olvasható életművének egyik legkeserűbb megjegyzése is, ami megint csak mutatja, hogy ahhoz a végzetes „galambtetéshez” azért – kívül és belül – sok kellett: „Szülőházam fáraszt nagyon...” És miközben eszem ágában sincs olyan laposra koptatott közhe-lyekkel előállni, hogy azért „a műveiben él tovább”, azt is tudom, hogy ez tényleg így van, és amit Áprilának írt egyszer, hogy „elnapoltam a haldoklásomat”, az fizikai értelemben tényleg csak elnapolás volt, de az esztétikai haldoklását – ez a könyv is bizonyíték rá! – sikerült végleg elnapolnia, és még arra is képes volt, hogy nekünk azért itt hagyjon valami biztatlanságot, mint a *Korhelybűfő* végének egyik mondatát: „A kol-dusopera nem ért véget és nem is fog véget érni soha”.

Bohumil Hrabal: Macska-masz-kabál, avagy gyónás feloldozás nélkül

Európa Könyvkiadó, Bp., 1999, 281 oldal, 1200 Ft



Nádra Valéria

– *Ha nem Ön volna Görgey Gábor, olvasná-e Görgey Gábor műveit?*

– Szenvedélyesen!

– *Nehéz interjút készíteni valakivel, aki éppen harminc éve még az interjút is, „mint obyat”, egy ön- és közirónikus versciklus keretében tudta felhasználni, és csak úgy melleleg a szabványkérdésekre adható szabványválaszok paródiáját is megalkotta. Engem azonban valóban érdekelne, hogy aki költőként indult, mint Ön 1956 nyarán megjelent első kötetével, amúgy istenigazából átválthat-e valaha is prózára, drámára, publicisztikára, vagy bármire?*

– Az írói látomásnál csak egy dolog fontosabb: a profizmus. Tehát a szakmai tudás. A tehetség az alap, de az még semmi, erre építkezve rengeteget kell tanulni. Szenvedélyesen és tudatosan vagyok sokműfajú író. Mesterségemben ugyanis a monogámiát nem tartom egészségesnek. Azonkívül minden műfajváltás és forma új kihívást és izgalmat jelent. Stimulál. Új megoldásokra ösztönöz. De legfontosabb, hogy ily módon nem kerül a megformálandó anyag nem neki való bőrbe.

– *Drámaíróként, anélkül, hogy a színvonalából engedett volna, megtalálta az abszurd „közönségbarát” formáját: érteni, sőt élvezni is lehetett, amiről beszélt. Vajon eleve tágasra, sokértelműre, mindeniütt érvényesre „tervezte” darabjait, vagy Önt is meglepi, amikor egy-egy műve más időben, más helyen egyszer csak merőben másról kezd szólni, mint az ősbemutató idején? S ilyenkor magáénak érzi-e még a művet?*

– A közönség nélküli színház csak néhány önmegvalósító (és önelévező) színházi ember hagyományos amatőrizmusa. A közönség nem olyan hülye, mint amilyenek sokan tartják. Természetesen hagyja magát elcsábítani az olcsóbb, túl könnyen emészthető kulináris élvezetekre, mért nem hagyja. De ha a közönséget felnőttek tekintik a drámaíró, és a maga kommunikációs eszközeit komolyan veszi (azaz nem blöfföl, ha mégoly lila csomagolásban

Írófaggató

„– *Egy árva sorát sem olvastam! – kiáltott fel idegesen a látogató.*
– *Akkor honnét tudja, hogy nem tetszik, amit írtam?*
– *Ugyan, hát nem elég az, amit a többiekől olvastam? – legyintett a jövevény.*
– *Egyébként, tudja mit? Elhiszem becsületszavára. Mondja meg maga: jók a versei?”*

(Bulgakov: *A Mester és Margarita*)

m e g k é r d e z t e

is), és igényesen, de világosan fejezi ki magát: a közönség majdnem mindig hálás partner, arra az estére nem követeli vissza a maga szappanoperáját. Én az abszurdjaimban is nem az ezoterikus, hanem az érhető, világos, és – színházzal van szó! – hatásos megfogalmazását kerestem a világnak.

Ami pedig a mű más-más megszólaltatását és az időben változó jelentéseit illeti: ha ez nem volna úgy, sivatagi unalom terülne egy idő után a művészetekre. Az olyan irodalmi és zeneműveket, melyeket mindenkor az interpretáló művészek „fejzenek be”, és természetesen mindig másképp – ennek a változó időnek a munkája élleti, tölti meg mindig új élettel. Amikor egy színdarabot befejezek és újtára bocsátok – elkezd a maga teljesen önálló életét. De ez nem elidegenítő, hanem nagyon jó érzés.

– *Évtizedeken át kötődött cikkeivel egy nagy múltú napilaphoz, amely ideje saját legjobb hagyományaitól rugaszkodik el. Ön, újabb bizonyítékát adva szuverén szellemének, azóta nem publikál ott. Nem a történet apró konkrétumairól faggatom, az érdekelne, megvisel-e egy író, ha ilyen lépésre kényszerül?*

– Engem ez a váltás nagyon megviselt. Pontosabban az a profilváltás, ami miatt megváltam a laptól, s mely a nagyszerű és nagytiszteségű, mindenfajta hivatalos kurzustól független alapító, Pethő Sándor szellemétől és örökségétől idegen. Apám kezében gyerekkoromtól kezdve, az 1938-as lapalapítás óta mindig Magyar Nemzetet láttam, s a hagyományt én is folytattam, olyannyira, hogy 1959-től 1994-ig, tehát 35 évig a lap állandó munkatársa voltam. A válást én határoztam el, de fáj ma is, mint egy nagy szerelmi csalódás.

– *Első regénye, a Vadászszőnyeg 1988-ban még főként bőséges erotikája révén vált szétkapkodott olvasmánnyá. Nem sejtettük, hogy egy nagyívű regényciklus alapkövét tette le ezzel. Úgy tudom, menet közben trilógiát tervezett,*

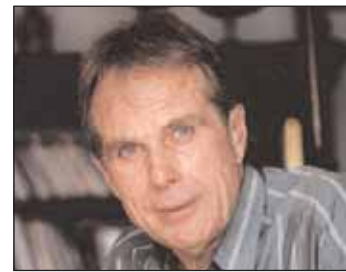
végül pedig ötkötetes regényfolyam végére tett pontot, s mire befejezte, az is világos lett, hogy a teljes műben az erotika csak egy szín a sok közül, fontosabb ennél a történelem sajátos felfogása, a kelet-közép-európai jellegzetes sorsok és típusok rajza. Ekkora munka végére érve nincs-e hiányérzete? Nem érzi-e néha, hogy folytatni kellene?

– Ami a bőséges erotikát illeti, ez csak a hagyományos magyar prudéria számára szokatlan. Az élet ugyanis általában, és minden normális ember személyes élete, tele van erotikával, és ha ezt titkoljuk, elnyomjuk vagy elhazudjuk, abból fakad majdnem minden perverszió. Az erotika szépségétől megfosztott, az aktus pusztá mechanizmusára szűkített pornográfiát megvetem, de én bizonyos értelemben az aszketizmust is perversziónak tekintem. Valódi étellel feltöltött, korfestő regényt tehát el se tudok képzelni „bőséges” erotika nélkül.

Tizenkét évemet vitte el ez az öt kötet, melyet titokban mindig is nagyregénynek komponáltam, gyönyörű és nyomasztó tizenkét év volt, állandóan attól félttem, hogy nem tudom befejezni. Most boldog vagyok, hogy elkészültem vele, és nincs hiányérzetem, mert van egyéb tervem elég.

– *Írásaiban, a szépirói munkákban csakúgy, mint a publicisztikaiakban, engem az emberi tartás ragadott meg: az, hogy a toleranciáról nem prédikált, hanem gyakorolta, hogy a pluralizmust (már 1989 előtt is), ahol Önön múlt, megpróbálta szemléltetve érvényesíteni. Ezúttal fordítsuk meg a problémát: Önnel szemben toleráns-e a világ? Érzi-e a saját bőrén, hogy Görgey Gábor is belefér a fennem hirdetett pluralizmusba?*

– Köszönöm a kérdés első felében megfogalmazott elismerést, ezek szerint a munkáimból kiderült, hogy morálisan ez a legfontosabb dolog számomra. Velem szemben sokszor nem volt és gyakran ma sem igazán toleráns a világ, de hát az én meggyőződésem egy erkölcsi imperatívusz bennem, és nem üzleti alku, mi-



Görgey Gábort

szert ha én toleráns és pluralista vagyok, hoci-nesze alapon viszonzást kérek a magam számára is. A tolerancia olyan, mint a szeretet: ingyen kell adni.

– *Sok műfajban lévén érdekelt, úgy tudom, éppen mindig dolgozik valamin. Ezért kérdem így, legközelebb mit láthatunk, olvashatunk, hallhatunk vagy nézhetünk Öntől?*

– Csodás évem és évadom van éppen. '99-ben két könyvem jelent meg (*Adria szirénje* és a *Megírhatatlan történet*), novemberben az új Madách Színház megnyitására *Mikszáth különös házasságai* című darabom került bemutatásra, saját rendezésemben, és nagy sikere van. A Budaörsi Játékszín (új szűkebb pátriámmal, Solymárral karöltve) december elején bemutatta egykor sikeres két egyfelvonásos darabomat, az *Ünnepi ügyeletet* és a *Wiener Walzert* (az előbbiben operaénekes feleségem, Iván Il-dikó debütált, mint próza színésznő: ez külön gyönyörűség nekem). A Budapesti Kamaraszínház 2000. február elején mutatja be *Örömmállam* című komédiámat, ez ősbemutató. És ősbemutatóm lesz tavasszal Németországban is, Gerában, majd Altenburgban, legutóbbi darabommal, melynek magyar című *Nem lőnek, csak fúj a szél*, német címe *Spiegelspiel*. Egyik szemem sír, a másik nevet per-se, hogy nem magyar színház játssza először, a helyzet nem mindennapi. Félig elkészültem Görgey című színdarabommal, millenniumi megbízásra, tavaszig megleszek vele. Dolgozom a nagyregényen, hogy nyomdakész állapotba hozzam a pentológia, vagyis az említett öt regény szövegét, a címe: *Utolsó jelentés Atlantisztról*. Az Európa Kiadó hozza ki, a tervek szerint a Könyvhétre. És három lapnál – meg a Rádiónál – vagyok elkötelezve, mint publicista. Ez elég feladat, nem?

Amíg lehet

Antall István, műsorvezető: – Kedves hallgatóink, készítsek elő kiskanalat és szódabikarbónát! A finomlelkű ítések némelyike szerint ugyanis nélkül Petri György költészete emészthetetlen. S ha a szódabikarbóna nem segítene, hagyjuk, hogy hasson a vers. Annál is inkább, mert a politizáló költő alól elpárolgott a politika. Az ellenállás esztétikája helyett a költészet esztétikája maradt. Meg a szókimondásé. Petri György *Amíg lehet* című új verseskötetéről Forgách András és Németh Gábor bensőséges beszélgetése következik.

Németh Gábor: – *Hogyha főlébrsztem magamban azt a naív olvasót, akit nem nagyon nehez, azt az irodalomkedvelőt, aki sokat hallott arról, hogy – talán – a legnagyobb kortárs költő évek óta súlyos betegséggel küzd, akkor lehet, hogy azt föltételezi, ez a könyv majd hibetetlenül elmélyült filozofikus futamokat fog tartalmazni, vagy hogy a nyelv heideggeri mélységeibe hatol le. Ezzel szemben ez a könyv azzal ejt zavarba, hogy spród, matt, rendkívül eszköztelennek tűnő kötet, minthogyha valaki minden szerszámot kiszórt volna, és – mondjuk – egyetlen kisbaltával is bármit meg tudna csinálni.*

Forgách András: – Természetesen nem szórt ki a szerszámokat... Engem az lepott meg ebben a könyvben, hogy a nagyon távoli, legelső verseket, a '69-es *Magyarázatok* M-nek kötetben s ezeket milyen mély rokonság fűzi össze. Heideggert említetted, én inkább azt mondanám, hogy a wittgensteinianus nyelvkritikai nyelvépítő attitűd, az megmaradt. Hiszen valóban úgy tűnik az embernek, ezt nagyon jól mondtad, hogy kisbaltával kifaragva, de ékszeres tulajdonképpen ezzel a durva eszközzel. A másik pedig: amit spródságnak mondtál, én inkább az egyenes beszéd újrafelértelmezését említeném, ebből a szempontból. Petrinek volt egy korszaka, amikor elismert nagy költő lett már. Megjött a rendszerváltás – vagy amit akartok –, és akkor utána egy kicsit azt lehetett érezni: kimúlt a korszak, elvették a kedvenc játékszeremet, és

ezzel gyakorlatilag vége a játszmának, most ellenzéki költőként megszűnt létezni. A líra nagy témái őt sose érdekelték an sich és für sich, tehát a szerelem; politikai verset nem tud írni tovább. Vége van. Egyfajta fanyalgás övezte – kivéve a leghűségesebb barátok részéről –, de még az *Örökhétfővel* kapcsolatban is azt mondta Fodor Géza, hogy szódabikarbónával kell olvasni Petrit. Volt tehát némi visszahúzóadás Petritől, mintha nem jelentenének annyit és úgy ezek a versek, mint az ellenzéki időszakban. És azt látom, hogy ebben az új kötetben, az egyenes beszédnek megint nagyon nagyon értéke van. Tehát áll egy ember, aki hibetetlenül pontosan látja magát és a társát, és akik körülveszik, és azt mondja, amit lát. Ehhez az eszköztelenséghez persze hosszú út vezetett az első kötetből. És miután akkora hazugság van most ismét a köznyelvben és olyan fókig összezavarodtak a fogalmak, hogy ez megint egy nagyon világos és erőteljes közlés lesz. Az *Örökhétfőhöz* hasonló erejűnek látom ezt a vékony kis könyvet.

N. G.: – *Tandori úgy fogalmazott egyszer, hogy a dal az egy pont közt a legrövidebb út. Ennek a könyvnek több verse is a dal formára utal. Olyan erősen, hogy amikor először olvastam őket, akkor több ízben is előfordult, hogy valamiféle elég rossz, buta és jelentéktelen dallamocska azonnal a versek mögé csúszott. Ez a fajta zeneiség is mégis minthogyha az egyszerűség irányába vinné ezeket a szövegeket. Itt egészen kopár, pici, minden egyéb közegben igen nagy közhelynek tűnő megállapítások vannak, amik valami furcsa trükk révén mégiscsak működnek. Lehet, hogy azért, mert olyan tisztelettel közeledem a kötethez.*

F. A.: – Nem. Nem. Ugye a nyitódarab a *Sláger*. Föl is üthetjük. Hozzáteszem anekdotikusan, Gyuri mindig azt mondta, olyan jó lenne, ha tudna slágereket írni, mert hogy akkor milyen jól tudna élni. Húsz éve mondja már egyfolytában. De hát az neki nem megy. Ha azt nézzük, hogy mi a címe, és miről szól ez a vers, akkor minden kérdésemre feleletet

találhatunk. És nyilván nem véletlenül ez a nyitódarab. „A nagy mű immár végképp elmarad/ elhasználdtam ennyi év alatt./ Kíméletlenül használtam magam,/ és most látom, hogy milyen hasztalan./ Mert hiába a sok energia,/ ha alacsony a gép hatásfoka./ És késő van már: ötven év felett/ változni, változtatni nem lehet./ Lamentálni vagy dühöngeni kár,/ a megvénülés sivataga vár,/ ráncosodik a bőr, kihull a fog,/ kicsit még élek, aztán meghalok.” Aki tudja, milyen rímtechnikával dolgoznak ma napra a költők, az látja, hogy ez a legszimplább, tehát a legelső, ami kézre áll, de amit önmagáról állít, vagy a vers alanyáról, az szerintem meghaladhatatlan.

N. G.: – *Miért?*

F. A.: – Mert nem nagyon elképzelhető egy olyan külső pont, ahonnan keményebben és kíméletlenebbül lehetne leírni ezt a bizonyos személyt. Ezt a Petri Györgyöt. Amit az első kötetében programként megfogalmaz: „ha lehetnék neked csak egy személy.” Ezt valószínűleg utána következő munkáiban. Olyan fókig kitergeti a személyes szennyesét, mint például a *Paradise Lost* című versében, ahol az onokapokliról ír, ahol ő egy koszlott, szürke szörnyeteg. Ki tudna ennél szörnyűbbet mondani órára?! Fokozhatatlan ez a személyesség, ami igazából azoknak az egymásnak feszülő ellentéteknek, a személyiség ellentétes jegyeinek az átélése, ami például a magányra való vágyakozás és a társakba való kapaszkodás vagy a holtak utáni sóvárgás. A politikum iránti olthatatlan érdeklődés is, ezzel szemben a szemlélődés vágya, a tértelenség vágya. A főzéséért való rajongás. Nem szeret enni, igazából azt szereti, ha a barátai esznek. Azt állítja – mint Max Weber –, hogy vallásilag unmusikalisch, de annyi Isten-verse van, mint József Attilának se. Utolsó kötetében éppen sunyít Istene, de lehet, hogy a következő kötetében majd megint megszólal. Olyan szélső értékekben írja le saját magát, és olyan fókig lecupaszítottan, ahogy nagyon szépen mondtad a kisbaltával, ez az a kisbalta, a személyességnek a ké-

pessége, hogy nincs olyan külső szem, amely merne ilyet mondani róla. Ez az, ami szerintem meghaladhatatlan.

N. G.: – *Vannak olyan radikális nézőpontok, amelyek szerint hogyha egy költő után hét-nyolc vers marad, azzal gyakorlatilag örökre bekerül a világirodalomba. Szerintem Petri megírta ezeket a verseket. Tehát ennek a kötetnek már sehoiva nem kell kapaszkodnia. Azért mégis azt kérdezem, így utóljára, a beszélgetésünk végén tőled, hogy van-e ebben egy kilenccedik?*

F. A.: – Nekem van, a *Mosoly* című vers. Szívesen el is olvasom. Hozzáteszem, hogy egy költőt nemcsak a versei írják be a világirodalomba, hanem a szavai is. Tehát vannak olyan szavak, amik közkinccsé válnak, amelyeket ő alkotott meg. Ilyen sok van Petrinél. *Mosoly*. „Meg fogok halni. Nem is oly sokára./ S ez olyan könnyű szédülettel tölt el,/ mint ifjúkoromban – kezdő dohánnyost –/ az erkélyen reggelente leszivott/ első néhány slukk. Ez azóta elmúlt,/ persze, ahogyan elmúlt annyi minden./ Hovatóvább csak egy maradt velem,/ de az igen, Istennek hála érte!/ A szem mohó, éhes kíváncsisága,/ a nézés gyönyöre, hogy minden látvány/ a maga más-más módján színöröm:/ egyforma szép a szurok és csurgatott méz,/ és egy kazánház tekergő csövei/ burkolva üvegyapottal és sztaniollal. Vagy egy tengersizem türkizcsöndje kék fenyők közt/ és a levegő üveghidege. Egy eldobott/ üres cigarettásdoboz céltalan zörgő/ összevissza szálldosása az út betonján/ a változó szél szézelte szerint. A mosoly/ egy be-süppedt inyú fák banyácska arcán,/ a szemzugában sárga gyan-tacseppként megülő könny,/ valamint a feszes húsu ifjú leány/ csöppnyi tokája, fogainak kimutatott fehérje,/ miből, bár csak egy kissé, túl sokat mutat/ ám ez nem baj: a szépség/ fűszere és forrása – a hiba./ De nemkülönb-ben a munkásasszonyok vissz-eres lába/ és a piacon a halárusnó pontyvertől és harcspanyáktól/ iszamos, félig elfagyott, szeder-jes, lilás keze – Mert az angyal a részletekben lakik.”
(*Elhangzott az Irodalmi Újság 1999. december 11-i adásában.*)

Libri sikerlista

1999. december 16. – december 31.

A Libri üzlethálózatban regisztrált vásárlások
számítógépes összesítése alapján

1. Kepes András:
Kepes krónika – Beszélgetések
Park Könyvkiadó

2. Imre Györgyi – Putnoky Istvánné – Révy Katalin:
Egyetemes művészettörténet
Park Könyvkiadó

3. Lengyel László – Várszegi Asztrik:
Beszélgetőkönyvecske
Helikon Kiadó

4. Golden, Arthur:
Egy gésa emlékiratai
Trivium Kiadó

arcképcsarnok
Aquila Könyvkiadó –
Rubicon Kiadás

5. Magyar Nagylexikon
9. kötet
Magyar Nagylexikon Rt.

13. Görög Ibolya:
Protokoll az életem
Athenaeum 2000
Könyvkiadó

6. Endrei Judit
Ezredvégi kaleidoszkópja
anno 2000
Totem Könyvkiadó

14. Arthus-Bertrand, Yann:
Földünk a magasból
Corvina Kiadó

7. Gyárfás Tamás (szerk.):
Sport '99
Sport + Kft.

15. Miller, Judith:
Antikvitások enciklopédiája
Gulliver Könyvkiadó

8. Köves József (összeál-
lítása):
A legnagyobb vicckönyv
10 000 viccel
K.u.K. Könyvkiadó

16. **A világörökség**
Gulliver Könyvkiadó

9. Lajos Mari – Hemző
Károly:
66 karácsonyi édesség
Aquila Könyvek

17. Diemberger, Maria
Antonia Sironi:
**Tibet – A világ teteje múlt
és jelen között**
Gabo Könyvkiadó

10. **Cartographia világtat-
lasz**
Cartographia Kft.

18. Grass, Günter:
Az én évszázadom
Európa Könyvkiadó

11. Bagyinszki Zoltán:
**Kastélyok és paloták a
történelmi
Magyarországon**
Mikes Kiadó

19. **Karácsonyi történetek**
– Christmas stories
Adestra Kiadó

12. Rác Árpád (szerk.):
Nagy képes millenniumi

20. Bohrmann, Peter:
Nagy koktélikönyv
Geopen Könyvkiadó

Bécs – Budapest 2000 Well-Press Kiadó

Méretében (A/3-as formátum) is különleges album jelent meg egy időben az ezredforduló tiszteletére Budapesten és Bécsben. A két-nyelvű kötet a térség két meghatározó fővárosát, szellemi-kulturális-művészeti központját állítja elének nem mindennapi módon. Az ötletgazda Szebeni András fotóművész és Hernádi Gyula író mutatja be az osztrák fővárost, János Kalmár (Bécsben élő magyar származású) fotóművész és Gerard Tötschinger író, rendező kalauzolja Budapesten az olvasót, aki – nemcsak a helyenként szubjektíven megfogalmazott szövegeket olvassa, hanem a képeket is, mert nem elég a felvételeket csak úgy nézegetni, hanem el kell mélyedni bennük. Persze az interpretálás és gyönyörködés a több száz színes fotóban nem zárja ki egymást.

A két alkotópáros két olyan (fő)várost mutat be, amelyeket több évszázados múlt, korában inkább konfliktusokkal terhes, ma jobbára harmonikus kapcsolat köt össze (nem beszélve az ott megzenésített, itt megverselt Dunáról.) Az azonoságok és különbségek felfedezésé-

nek izgalma hatja át az embert, amikor – kedvtelve – lapozgatja az impozáns kötetet. A szerzők és a kiadó szándéka szerint az album mindegyikétől a hétköznapi élet színtereire invitálja a nézőt-olvasót: „Gasztronómiai szokások, kávéházi kultúra, a mindennapok pillanatai, az éjszakai élet különböző szintjei, a zene világa, építőművészeti részletek és sajátosságok, politikai mozzanatok, a két város hírességei, a modern élet rezdülései, emberi kapcsolatok és érzések kerülnek bemutatásra.”

Gondolom, sokan lesznek úgy ezzel a gyönyörű kiadvánnyal, hogy rácsodálkoznak saját városuk (lakóhelyük) eddig észre nem vett szépségeire, hiszen a fótós olyan perspektívából mutatja meg az ismertnek vélt, százszor látott kisebb-nagyobb részletet a megalopoliszból, ami felfedezés számba megy. Másrészt – és ez nyilván kölcsönösen érvényes – kedvet keltenek a főlvételek ahhoz, hogy elmény-közelségből minél többet megismerjünk a másik városból is. Amúgy pedig kötelező a kölcsönös ismeret, hogy jobban lássuk, jobban ismerjük saját magunkat.

(Cs.A.)

PARNASSZUS ANTIKVÁRIUM

1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 50. Tel./fax: 311-6049
vásárol régi könyveket, könyvtárakat, műfaji, tartalmi,
időbeli kötöttségtől mentesen, ám válogatva.

„Mindenfélét, de nem mindent”

Előzetes telefonos egyeztetés alapján
díjtalan kiszállítás, szállítás.

Minden könyv egy helyen! TANKÖNYVCENTRUM a Kódex Könyvárúházbán

Budapest V., Honvéd u. 5. (A Parlamenttől egy percre.)
Telefon: 331-0126, 331-0127

Az általános és középiskolai tankönyvek közel teljes
választékával várjuk kedves vásárlóinkat.
Minden könyvet egy helyről!



A legnagyobb könyvvászték
A LÍRA ÉS LANT RT. BOLTJAIBAN

SZAKKÖNYVÁRUHÁZAK

Iskolacentrum

1051 Budapest, Október 6. u. 9.

Telefon: 332-5595

Fax: 311-1876

Medipint Könyvesbolt

1053 Budapest, Múzeum krt.

17.

Telefon/fax: 317-4948

Műszaki Könyvruház

1061 Budapest, Liszt Ferenc tér 9.

Hermész Díjas Könyvesbolt

Telefon: 342-0353

Fax: 342-1317

Technika Könyvesbolt

1114 Budapest, Bartók Béla út 15.

Telefon/fax: 466-7008

MINDEN AMI ZENE

Kodály Zoltán Zeneműbolt,

Antikvárium és Hangszerbolt

1053 Budapest, Múzeum krt.

21.

Telefon/fax: 317-3347

Rózsavölgyi és Társa Zene-

műbolt

Hermész Díjas zenemű- és könyves-

bolt

1052 Budapest, Szervita tér 5.

Telefon: 318-3312,

fax: 318-3500

MAGVETŐ HÁLÓZAT

1088 Budapest

Rákóczi út 27/b.

Telefon/fax: 338-2739

3300 Eger

Bajcsy-Zs. u. 2.

Telefon/fax: 36/312-039

9021 Győr

Arany János u. 3.

Telefon/fax: 96/319-760

2000 Szentendre

Fő tér 5.

Hermész Díjas könyvesbolt

Telefon/fax: 26/311-245

3900 Szerencs

Rákóczi út 82.

Telefon: 60/306-791,



könyvruház

fax: 47/362-631

FÓKUSZ KÖNYVÁRUHÁ-

ZAK

1072 Budapest, Rákóczi út 14.

Hermész Díjas könyvesbolt

Telefon: 268-1103,

fax: 267-9789

4026 Debrecen

Hunyadi u. 8-10.

Hermész Díjas Könyvesbolt

Telefon: 52/ 322-237

Fax: 52/416-091

3530 Miskolc

Széchenyi u. 7.

Telefon/fax: 46/348-496

7620 Pécs

Jókai u. 25.

Hermész Díjas könyvesbolt

Telefon: 72/312-825,

fax: 72/314-988

6720 Szeged



könyvruház

www.fokuszonline.hu

e-mail: info@fokuszonline.hu

kék szám: 06-40-FOKUSZ (365879)

Viccekkel a Világvége ellen



Minden napra egy mosoly! – ezzel a mottóval jelent meg „Az első világvége évkönyv 2000”. Világvége és mosoly – a párosításból kiderül, hogy a szerző-trió nem fél az ezredfordulótól, sőt! Olvasóinak azt kínálja, nevensenek a kritikus esztendő minden napján. A könyv szerzői humoristák, karikaturisták, éppen erre a feladatra vállalkoztak, s ennek érdekében a saját pályájukon veszik fel a küzdelmet a kétezredik esztendőt beárnyékoló szorongásokkal. Nem csúfolják ki a balhiedelmeket, de nem veszik túl komolyan sem, azt sugallják: nem az az ember sorsa, ami történik vele, hanem az, ahogyan elviseli. A könyvön végigvonnul a Világvége szelleme, vissza-visszatér a témára, a tizenkét fejezet is a témakört fejti ki: különös előjeleket, láthatatlan feliratokat, szószórákat mutat be, mégsem foglalkozik vele mindennap. Elsődleges célja a nevetetés, mert a nevetés épít, szépít, fiatalít. S ahogy fogy a visszazámlált napok száma, úgy oldja a szorongást, a feszültséget, amely az utolsó napra teljesen szertefoszlik.

– A régiak, köztük a híres-hírhedt Nostradamus, erre az évre jósolták a világvégét. Elsősorban, mert kerek évforduló, de század- és ezredvég is. Ezért gondoltuk úgy, hogy eredeti módon, eredeti ötletekkel adózzunk a neves ezredfordulóra – meséli Tibayné Pártos Judit, a könyv szellemi szerzője, a viccek alkotója.

Bizonyára kevesen hallották ezt a nevet, hiszen a szerző ez idáig csupán monogramját, nevét nem adta vicceihez. Pedig humoros írásait, jeleneteit, szójátékait régóta ismeri a nevetést kedvelő magyar közönség. Az egykori Lúdas Matyi és a rádió Karinthy Színháza humoreszkjeinek szerzője a könyv használati értékéről ezt mondja:

– Ez nemcsak mulattató irodalom, de hasznos ajándék(tárgy) is. Mutatja eme nevezetes év napjait, alkalmat ad bejegyzésekre, előjegyzésekre, naplózásra, s üzenhetünk az utókornak. Általa megmaradunk emlékeztükben. De emléket állíthatunk másoknak is. Kiszínezhetik, ki-

festhetik például a gyerekeink, unokáink. Sőt! Mi magunk is gyárthatunk bele poéneket. De mentálisan is hasznos, hiszen jól tesz nekünk, ha naponta egyszer felderítenek. Derűs lélekkel másként látjuk a világot. Könyvem eszmei mondanivalója, hogy a Világvége nem valami kívülről jövő vak végzet. A Világvége bennünk is van, rajtunk is múlik.

– *Mi egy ilyen könyv gazdasági értéke?*

– A piacon kétféle árut lehet jól eladni. Olyat, ami másnak is van, de nekem is kell, és olyat, ami csak nekem van. Ez a könyv mindkét feltételnek eleget tesz. Ha megveszem, nekem is lett. Ha használom, ahány példány csak van belőle, annyi egyedi darab. S mivel alapanyaga a közélet és emberi gyarlóságaink, talán valamit javíthat környezetünkön, magatartásunkon, világnézetünkön.

– *Őn megalkotta a vicceket, de ki rajzolta hozzájuk a karikatúrákat?*

– Az egyik társszerző régi kollégám, még Lúdas Matyi-béli, Balogh Lajosnak hívják, ő kreálta az ünnepi színes táblákat, míg a hétköznapi poéneket vonalkarikatúráit Gáspár Imre alkotta. Vele különös módon ismerkedtem meg. Egy karikatúra-kiállításról olvastam az egyik lapban, ahol úgy jellemezték, mint aki szinte egyetlen vonallal ki tudja fejezni mondanivalóját. Így amikor elkészültem a könyvből szánt viccekkel, felhívtam, mert éppen ilyen stílusú megfogalmazást képzeltem vicceimhez. Tetszett neki az ötlet, hát vállalta. Aztán kiderült, nagyon is jól érti a vicceimet, így még csavart is egyet rajtuk...

– *Ha jól sejttem, Önök nem félnek a Világvégetől, hiszen máris újabb könyvön dolgozik a szerzőhármass?*

– Igen, valóban máris elkezdtük újabb vicckönyvünket. Ezúttal egy fakönyv készül, már a címe is megvan: Reccs. Remélem, a címadásból kitűnik, hogy faviccekkel igyekszünk felvidítani az olvasókat.

Dunay Csilla

Tri-mester a felsőoktatás szolgálatában!

Simanovszky Zoltán–Czagány László:

Bevezetés a közgazdaságtanba

Solt Katalin–Szabó Bakos Eszter:

Mikroökonómia

Eszterhainé Daruka Magdolna –

Simanovszky Zoltán:

Mikroökonómia feladatgyűjtemény

Solt Katalin:

Makroökonómia

Bock Gyula – Czagány László – Nagy

Rózsa:

Makroökonómia feladatok

Nagné Csóti Beáta:

Matematikai példátár

Némethné Gál Andrea–Szabó László:

Bevezetés az általános statisztikába

Losonczi Miklós:

Nyugat-európai integráció

Király Rita:

EU for U

Köpeczi-Nagy Gábor:

Wissenswertes über die

Europäische Union

Boros István:

A filozófia klasszikusai

Szókéné Buzáth Márta:

Bankügyletek I.–Hitelügyletek

Boda László–Csapláné Zsidai Valéria

Számvitel–Eredménytan példátár

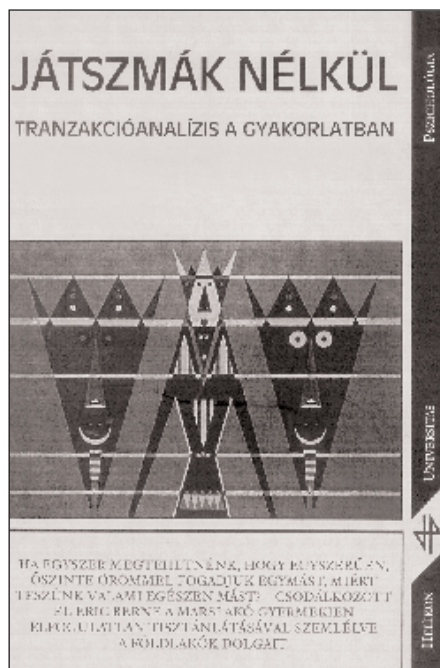
A kiadványok megrendelhetők:

Tri-Mester Bt.

2800 Tatabánya,
Béla király krt. 46.
Tel./fax: 34/321-156

Tri-Mester Szakkönyvesbolt

2800 Tatabánya,
Béla király krt. 58.
Tel.: 34/318-702



Játzmák nélkül
Tranzakcióanalízis a gyakorlatban
2680 Ft

Eric Berne az 1950-es években a pszichoanalízis alternatívájaként hozta létre a közérthetőséget célul tűző tranzakcióanalízis (röviden TA) irányzatát, amely viszontagságos idők után a hetvenes évekre szilárd helyet vívott ki magának, mint hatékony pszichoterápiás gyóymód.

A *Játzmák nélkül* tanulmánykötet Berne szellemi útravalóját tovább vivő 14 magyar pszichológus, pszichoterapeuta, analitikus és tanácsadó összefogásából született. A harminc munkát tartalmazó könyv első nagyobb egységes bevezetést nyújt a TA fogalmi rendszerébe, foglalkozik szemléleti-filozófiai előfeltevéseivel és módszereivel.

A könyv törzsanyagát a hazánkban a '90-es évektől szerveződő TA-képzés nyomán kibontakozó gyakorlatot bemutató tanulmányok alkotják, amelyek a négy alkalmazási területén elért eredményeket foglalják össze: a lelki sérülések gyógyítása, a szervezetek fejlesztése, a gyermekek családi és intézményi nevelése, és tanácsadás a különböző élethelyzetekben. A konkrét esetekkel és számtalan ábrával illusztrált dolgozatok arra világítanak rá, hogy a tehetetlenség, a döntésképtelenség vagy egymás érzelmi zsarolása, az agresszivitás, a kétségbeesés, illetve a hiány, amit az intimitás nélkülözése idéz elő, nem természetes állapot, amelyet egyszer s mindenkorra tudomásul kell venni. Aki megkeresi a lehetséges utakat, annak módjában áll úrrá lenni az érzelmi nehézségeken, változtathat téves elgondolásain, megválthat a kapcsolataiban gondot okozó, megmeredett viselkedésmódmaktól, és megtalálhatja saját örömeit, sikereit az életben.

A könyv megrendelhető a Helikon Kiadónál 1053 Budapest, Papnövelde utca 8. Telefonon Borbíró Zsókanál és/vagy Varga Istvánnál a 317-4987-es számon, vagy a 317-4967-es faxon, valamint megvásárolható a Helikon Könyvesházban: Budapest VI., Bajcsy-Zsilinszky út 37.

Magyar irodalom

**Balla D. Károly:
Halott madárral***Pannónia Könyvek, 1999
990 Ft*

A kárpátaljai magyar irodalom közép- és későközépkorú költő- és írószemélyisége, a „kishaza” literatúrájának fáradhatatlan organizátora válogatott és új verseit nyújtja át az olvasónak. A poéta épp nemrégiben nyilatkozott az egyik folyóiratban, hogy „nem bánt meg semmit” eddigi döntéseiből. Azt sem – ezt másutt, a kötetbe éppen most szerveződő *X beszélget Y-nal* interjúorozatban mondta el –, hogy fiatalon fizikusnak, sőt egyenesen „Nobel-díjas csillagásznak” készült. Aligha beleolvasás, ha korai – a hetvenes évek végén írott – költeményeiben a természettudományos ráció kompozíciószervező erejét is fölfedezni véljük: a költői műhelyben még sokáig kitüntetett szerep jutott a makacsul analízáló és érvelő, hosszúsoros, kifejtő szabad versnek.

Az átrendeződés, a lírikusi tevékenység elmélyülése, színpéneke bővülése a korra nyolcvanas esztendőik táján történt. A válogatott versek szép küllemű és ötletesen tervezett gyűjteménye ugyan nem biztosít külön belső címlapoldalakat a cikluscímeknek, ám az oldalról oldalra futó fejlécek, valamint a tartalomjegyzék eligazít a téma- és hangváltásokat illetően. Ez a szokatlan és finom megoldás folyamatnak láttatja, de tagoltságában is fölmutatja Balla D. Károly eddigi természetét.

Szerencsére lokális siráموkat hiába keresnénk: a marginalizálódott nemzeti sors, a kisebbségi léthelyzet, a sokáig megszenvedett szabadságihiány markánsan hangot kap ugyan, költőnk

azonban nem valamiféle periféria számkivetettjeként, hanem a magyar nyelv egyetemességében, illetve az univerzum polgáraként keresi és jelöli ki létének koordinátáit. Noha pompás érzéke van a „kislét”, a mindennapiság, az apró örömeinek megverselése iránt, valójában a modern egzisztenciális tartalmak megszólaltatója. Ehhez a törekvéséhez a mértékkel adagolt groteszkum, a fanyar homorú nyelvi lelemény, a versalakok és stílváriánsok burjánzó, öngerjesztő viselkedése is hozzásegíti.

Könyvének végleteit a *Hitel higgyem* (1984–1989) szonettkoszorúja, másfelől a *Fabatkák* (1978–1998) sorozat bökversei, aforizmái képviselhetik. Az előbbiből akár ars poeticája is lehetne e szakasz: „Hogy tűz ölel majd: lássak biztos jelt, / s ha célja van velem a végtelenek, / tilos sugalmak éjjel megjelenni, / az angyalszárny a földön nem felejt...” A *Fabatkák* ötletbörzójéről a *Poliglott* két sorát ragadjuk ki: „A tolmács hat világnyelven beszélt. / Csak az a nagy baj, hogy ezt egyszerűen tette”.

Komolyra fordítva a Balla D. Károlynál mindig komoly, de játékosan elvárszolt szót: ő maga is „poliglott” lírikus. Három-négy nyelven beszél, és szerencsére egyszerre. Melyek a biztosan birtokolt világnyelvei? A megújított kárpátaljai vershagyomány, mely tematikusan is övéhez és ottani jelenéhez fűzi. A posztmodern derengésű szövegezés – ebben magyarországi nemzedéktársaival rokon. A hagyományörző mívség: hit a költészet kipróbált alakzataiban (akár abban, hogy a szonett „nem fárad el”). S övé a vers- (és regény- és esszé- és fiktív, „Tsúszó Sándor-i”) cselek nyelvzete is. Két szilárd tudás csendül egybe: hogy az irodalom nem feltétlenül halálos komoly dolog – s hogy az iro-

dalomnál talán nem is létezik komolyabb dolog.

Balla D. Károly alig egy éve az *Élted volt regénye* című „trükkprózával”, majd – Berniczky Éva oldalán – egy érdekes, kétarcú művel öregbítette hírnevét. Ez a válogatás – megtoldva az új strófákkal – még épp várattott magára. Kiváló a rostálás, alig két-három lazább textus maradt vissza. A kiemelt motívum – a madármotívum – külön elemzést érdemlő erővel hat. A gyűjteményben csillámló termékeny, derűs pesszimizmus akár ezredvégi iránytűnk is lehet.

(tata)

Külföldi irodalom

**Jamaicad Kincad:
Öcsém halála***Helikon Kiadó,
Naplóregény,
143 oldal, 1280 forint*

A recensens önként határozta meg a fentiekben ennek a nemrégiben a Helikon Könyvkiadónál megjelent kötetnek a műfaját, hiszen Jamaicad Kincad amerikai író regénye valóságos élethelyzetet kísér végig: legfiatalabb – AIDS-es öccse – utolsó heteit, napjait. A naplóregényt a három sík határozza meg: a környezet (a család, orvosok) viszonya a betegséghez, az író viszonya a testvérehez, a volt és a jelenlegi családjához, anyjához, gyermekkorához, a halálos kórhoz, az élethez és a halálhoz. Kincad írása egy pszichoterápiás naplóhoz hasonlítható, amikor egy drámai esemény során kénytelenek vagyunk végiggondolni saját életünket, halálunkat is. Kegyetlenül szembeállítja az olvasót azzal, hogy mit „ér” egy beteg ember a környezeté számára, mivé válik halálában a civilizált

kor embere, hogyan távolodunk el a halottól és a haláltól, hogyan a fájdalomtól. Mert a modern kor emberének halottait műanyag zsákba csomagolják, egyenkoporsókba zárják, egyen földkupacot szórnak rájuk. S persze vannak „tisztességes halálok” és tisztességtelenek is. Ilyen az AIDS is: „...mert az emberek abban a világban, amelyből származom zavar nélkül elfogadnak mindenféle szégyenletes dolgot a nemiség körül, de belehalni a nemi vágyba, az szégyenletes dolog a szemükben”. Ilyen képmutató világban élünk valamennyien... S talán ezért is fontos könyv Kincad naplóregénye. Segít abban, hogy az érzelmeinkkel is meg merjük (és akarjuk) „ragadni” az élet dolgait, különösen akkor, amikor már az ész, a racionális gondolkodás nem segít...

– show –

Arthur Koestler: India*136 oldal, 1895 forint***Arthur Koestler: Japán***117 oldal, 1895 forint**Fordította: Tandori Dezső
Terebess Kiadó, Budapest, 1999*

Mint e században minden magára valamit is adó európai értelmiségiben, Arthur Koestlerben is erősen élt a Kelet, az Ázsia iránti nosztalgia, felfokozott érdeklődés. Nála azonban nem valamilyen divatról, felületes vonzalomról volt szó: gondolkodói, írói alapállásából, személyiségéből következett, hogy a XX. század meghatározó fontosságú eszméivel megismerkedett, hogy ott volt mindenütt, ahol a történelmet csinálták, mindenütt, ahol szükség lehetett rá. Nem véletlen tehát, hogy 1959–60-ban nekivágott – ahogy fogalmaz: a zarándok lelkületével – India és Japán feltérképezésének. Választása azért esett e két hatalmas or-

szágra, mert a lehetőségeknek bizonyos értelemben a két végpontját képviselik: az egyik a leginkább hagyományhű, a másik a legmodernebb az ázsiai országok között. Azokra a kérdésekre szeretett volna – a Nyugat elveire merőben más szemzőgből tekintve – választ kapni, hogy egyrészt szolgálhat-e a Kelet valamilyen szempontból recepttel, segítséggel európai problémáinkra, megújíthatja-e a kultúránkat, civilizációnkat, másrészt, hogy a nyugati eszmék, technika, modellek hogyan élnek együtt a tradíciókkal, milyen változásokat hoztak az ázsiai társadalmakban.

Újságírói múltját nem tagadta meg, alapos és lelkiismeretes munkát végzett, rengeteg fontos, érdekes emberrel – kortárs szentekkel, jogikkal, egyetemi oktatókkal, különböző rendű és rangú értelmiségiekkel – találkozott, keresztül-kasul beutazta a két, kontinensnyi országot; s színes, eleven élményanyagot gyűjtött India és Japán bemutatásához. Végül is részben váratlan, részben „visszaigazoló” következtetésekre jutott *Lótusz és robot* című könyvében, amely most Tandori Dezső élvezetes, szellemes fordításában *India* illetve *Japán* címmel jelent meg.

Koestler úgy látta, India: pszeudo-demokrácia politikai vákuumban, s paradoxonok, kétarcú szemléletek összevisszasága. A mágikus világhoz fűződő szálak azonban itt sosem szakadtak el: a legtöbb ember ugyanazt a hagyományokhoz kötött létformát tartja természetesnek. Még az elnyugatiasodott kisebbség is inkább csak gondolatvilágában távolodott el a régi Indiától, nem pedig a mindennapok életvitelében. Ugyanakkor az is tény, hogy India régi társadalmi, gazdasági és vallási szerkezete összeomlóban van, a jellemformálás hagyomá-

nyos értékei és módszerei összeegyeztethetetlenek az új szerkezettel. Az ország átmegegy valamifajta Nagy Ipari Forradalmon, de nem élte meg a tudományos forradalmat, amely az európai gondolkodást a 17. században szerkezetileg olyan jelentős mértékben átalakította. Az idegen mintákat követő struktúrát egy nyugat-orientált kisebbség „kényszeríti” Indiára.

Japán is – persze más szempontból, más okok miatt – meglehetősen neurotikus, sokféle ellentmondástól szenvedő nemzet. Lótuszföld és Robotország, tradíciók és modernség szembenállása sehol Ázsiában nem olyan éles, egymást kizáró-jellegű mint itt. Ez a sajátos japán történelemből következik, a „rückverces fejlődésből”, abból, hogy a nemzetet két és fél évszázadon át „magánzárkában” tartották, s, hogy ténylegesen és jelképes értelemben is annyi földrengés rázta meg. Japán olyan tökéletes társadalom, amely velejéig feudális, a japánok pedig olyan robotok, amelyekbe beépítették a nyombélfekélyt. Ez főleg a nevelés eredménye, ez afféle „jellem-kertészet, lélek-földművelés”: A cél tökéletes műalkotás létrehozása, vagyis – európai fogalmakkal – az egyéniség deformálása. A nevelés valójában kondicionálást jelent: viselkedésbeli érzelmvisszafo-gást, a hierarchikus társadalmi rendbe való feltétlen beilleszkedést és a fensőbbségnek-hatóságnak való feltétel nélküli engedelmisség reflexének kialakítását.

A végkövetkeztetés – amely ma változatlanul aktuális, megszívlelendő – az, hogy a nyugati típusú parlamentáris demokráciák nem igazán jó ázsiai exportcikk, másrészt, a Kelet sem nyújthat spirituális gyógy-módot a Nyugat, a nyugati civilizáció sok bajára, veszedelmére.

Arthur Koestler – nálunk nekünk legalábbis – legújabb könyve szórakoztató világiárás, igazi szellemi kaland. Az életmű fontos darabja, számomra az utóbi hónapok egyik legfontosabb olvasmánya.

Gervai András

Hedwig Courths-Mahler: Siddy nászútja

Bastei Kiadói Kft., Bp., 1999., 189 oldal, 548 Ft

A „Kurcmáler” valóságos fogalom volt évtizedeken át: a silány, szirupos, hazugul érzélgős, szinte kizárólag csak egy bizonyos női olvasótípus számára rendszerezített giccs meghatározására használták. Félreértés ne essék, nemcsak 1945 után. Már az 1930-as, Dézsi Lajos-féle Világirodalmi Lexikon is, születési évének (1867) és helyének (Nebran der Unstrut, Thüringia) megadása után 1, azaz egyetlen mondatot volt képes kiszorítani róla: „Szamos regényt írt, melyek nagyobb része magyarra is le van fordítva.” Az ezt követő felsorolásban a Siddy értelemszerűen még nem szerepel, de nem is ez a lényeg: Hedwig asszony „művészte” minden időben mélységes lenézés tárgya volt. Mi több, azt hittük, ha van valami, ami örökre és végérvényesen elmúlt, kitűnt, kikopott a világból, hát az, amit ő művelt. Tévedtünk, mint oly sok másban is. Olvasni próbálom a stílszerűen lila borítójú történetet és közben, előbb megmagyarázhatatlanul, majd egyre inkább tisztázódva egy érzés kezd kerülni: ez a világ valahonnét ismerős. Nem kell túlzott nyomozásba kezdeni, hogy rájöjjenek, honnét: a különböző tévécsatornákon többszáz folytatáson át csörgedező sorozatokban, noha számítógép, helikopter, rádiótelefon és bankkártya jeleznék a mo-

dern időket, ugyanilyen figurák lézengenek, s alig változott szépelgően körülményeskedő stílusuk is. Attól, hogy Courths-Mahlernél a Jung és a Nordau cégek állnak a háttérben, szappanoperáink meg olajvállalatok, reklám- és divatcégek kisebb-nagyobb csatározásainak kulisszái előtt zajlanak, még ugyanaz a lényeg: itt is, ott is nagy, lila lelkek divergálnak, meghasonlanak, tévelyegnek, aztán megbocsátanak és egymásra találnak. Szó, ami szó: lenézhetjük mi „a Kurcmáler”, be kell látnunk, hogy tudott valamit, ami lehet számunkra ellenszenves, vagy viszolyogtató, mégis tény, hogy él és létezik: igény arra, hogy mindent rózsaszínű ködben lássunk magunk körül. Ezt pedig Hedwig asszony kései utódainál ügyesebben tudta kiszolgálni.

–erg

Művelődéstörténet

Jean-Claude Carrière–Jean Delumeau–Umberto Eco–Stephen Jay Gould: Beszélgetések az idők végezetéről

*Európa Könyvkiadó
Ford. Kamocsay Ildikó
293 oldal, 1800 forint*

Három francia újságíró gondolt egy nagyot, s néhány éve elhatározta, hogy interjúkat készít a szellem négy kiválóságával, a közele-gő ezredforduló alkalmából értékelésre, közös töprengésre kéri fel őket. Arra, hogy gondolják végig az emberiség jelenlegi helyzetét, gondjait, eredményeit, a rá váró veszélyeket, s vonják meg a kétezer éves keresztény kultúra merlegét. A beszélgetőpartnerek, az amerikai Stephen Jay Gould, paleontológus, az olasz Umberto Eco, író, nyelvész, s két francia, Jean-C-

laude Carrière, író, forgatókönyvíró – többek között a késői Bunuel filmek életresegítője – s Jean Delumeau, történész szakmájuk kiválóságai. Nemcsak igazi nagymenők, de ami fontosabb ennél, kitűnő beszélgetőpartnerek is: érdekesen, élményszerűen fejtik ki gondolataikat, okfejtéseik sokszor újszerűek, revelatívák. A dialogosok az ezredforduló témájához, problematikájához kapcsolódnak, abból ágaznak el. Szó esik az „idők végezte” kifejezés vallási és világi értelmezéséről, az előző ezred-, illetőleg századváltás hangulatáról, az emberek azzal kapcsolatos félelméről, várakozásairól, az időről, mint filozófiai, tudományos kategóriáról, s természetesen mindazon kérdésekről, problémákról, amelyek az emberiséget jelenleg foglalkoztatják, amelyek helyzetét, gondolkodását meghatározzák. A négy megkérdezett lehetőséget kapott arra is, hogy reflektáljon a többiek válaszára, szövegeire, így közöttük egy sajátos, gyakran egybecsengő, más-más egymással felelő, polemizáló virtuális párbeszéd is kialakult.

A kitűnően időzített kötet mintegy mellékesen adalékokkal szolgál egy régóta folyó vitára is, Stephen Jay Gould is azon a véleményen van, hogy az ezredváltás nem 2000. december 31-én, hanem egy évvel később következik be. Példákkal is szolgál: a századváltásról az első nagy nyilvános vita a XVII. és XVIII. század fordulóján Angliában kerekedett, s a XVIII. század végére a vita nemzetközivé szélesedett. Mindenesetre, a XX. század fordulóját – nagy viták után – 1901. december 31-én ünnepezték, akkor voltak a hivatalos ünnepek, jelennek meg a cikkek.

Az idők végzetéről folyó diskurzus mellett a recensens számára különösen iz-

galmasnak tűnt a visszatekintés az idők – pontosabban a földi idők – kezdetére. A paleontológusok, biológusok legújabb kutatási eredményei szerint bolygónk négy és fél milliárd éves, s az élet a Földön 3,7 milliárd évvel ezelőtt jelent meg, hatszázmillió évvel ezelőtt pedig az első állatok. Gould fejtegetései, „előadása” nyomán átérzhetjük a magunk kicsinységét, porszem voltát, mindenekelőtt azonban azt, hogy milyen viszonylagos, sőt talán jelentéktelen epizód az emberiség történetében a 2000-es év. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a négy tudós elme mérlegkészítése, együttgondolkodása ne járna haszonnal, ne profitálhatna belőle sokat az olvasó.

(*gervai*)

Az égi és a földi Régi magyar kertek

Vár Ucca Tizenhét, 1999/3., 1500 Ft

A példamutatóan aktív veszprémi kiadó (illetve: több ágon futó könyvsorozat) az emberiség egyik legnagyobb történetének, metaforájának szenteli új kötetét. A három összeállító, *Géczi János, Stirling János* és *Alföldy Gábor* – akik közül a költő és természettudós Géczi a rózsaszimbólika önálló bemutatására is készül – a *Régi magyar kertek* lapjain a témakör klasszikus hazai szemelvényeinek a XX. századi szakirodalom javának, páratlanul alapos tárgyi bibliográfiának és bőséges (bár jobbára „bélyegnyi”) képanyagnak biztosított helyet. A kert a tudás forrásaként, az üdvösség színtereként, a földet bölcsen és körültekintően megművelő emberi tevékenység jeleként ölt formát.

Az első fejezet a herbáriumiokra és a botanikatörténetre koncentrálna, a máso-

dik a kertkultúrára és az egészségtudomány tradícióira. A harmadikban a (keresztény és folklorikus) jelképeké, a negyedikben a kastélykerteké, az ötödikben a műkertészeté a főszerep. Végül a hatodik fejezet összeköti a múltat és a jelenet, főleg a kertészet és polgárosodás összefüggéseit kutatva.

Ennyiből is kitűnhet a konkrétan és elvontan értett, a földi és az égi kert krónikájának sokszínűsége. A szövegegyüttesben az idézetek archaikus bája, stiláris zamatossága a modernebb tudományosság szövegfűzésével társul. A historizáló jelleg ellenére gyakorlati haszna is mutatkozhat a növényleírásoknak, receptúráknak, s a meditációra hajlamos egyéniség is rátalál eszmei fogódzóira.

Vegyes műfajú, karakterű, igen színvonalas kiadvány ez. Antológizáló szakmunka, ám bátran mondható róla az is, hogy – *kertregény*.

(*–más*)

Közgazdaságtan

Angyal Ádám: A nagy kaszálás

Aula Kiadó Kft. Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem 1999

155 oldal. Ára: 990 Ft

Angyal Ádám komoly esettanulmányokat készített a rendszerváltás utáni idők gazdasági aspektusairól. Eközben döbbenhetett rá, hogy nehéz szatírárt nem írni.

E könyvét szocializációs tankönyvnek szánta Közép-Kelet-Európa megértéséhez, részben az idecsöppent külföldiek, de főleg a privatizáció szövevényében iránytűt veszített benszülőttek számára.

Tehát: tanuljunk könnyen gyorsan lenyúltni? Már a címválasztás sem volt egy-

szzerű. A variációk között felmerült „A dolgok nem olyanok, mint amilyenek látszanak”, vagy „Az üzleti élet szelleme”, amely mint tudjuk, most kísértetként járja be Európát... Végül a sokat sejtető „Elöl Rómeó, hátul Júlia” cím helyett maradt a lényegét tömören tükröző *nagy kaszálás*. Amelyben válllatve osztoznak a kíméletlen vállalkozók, tudományos törtető, simlis ügyvédek és honmentő politikai potentátok, e kötet főszereplői.

Az érvényesülés dzsungeljében 14 fejezet segít eligazodni. Az elvi alapvetést az egyes fejezetekhez illesztett esettanulmányok fordítják le a gyakorlat nyelvére. Ezekben megismerkedhetünk a vállalkozó, a rettenthetetlen Rotweiler Péter Pál, a csalafinta Szédeleghy ügyvéd, a Szépítészeti Tanszék és a Demokratikus Gazdapárt jeleseinek figuráival, a gátlástalan kaszálók kasztjának machinációival.

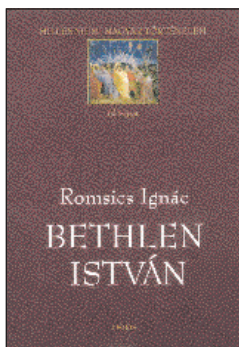
A tanmese tanulsága: a legfontosabb erőforrás a kapcsolat. A hálók alapegysége az ismerős. Az ismeretség mozgatóereje pedig az érdek. A sikerembert a házasságban nem a szerelem, a munkahelyen nem a teljesítmény, a politikában nem az állameszmény motiválja, csupán az érvényesülés.

A koreográfiát azonban kevesek sajátították el. Mi marad az életteretlenségnek, midőn rádöbben, hogy végérvényesen kimaradt az utóbbi évtized nagy osztozkodásából? (Talán idézhetne a klasszikusoktól, mely szerint „minden állampolgár joga, hogy hülye legyen”.)

A téma maga azonban – sajnos – kimeríthetetlen. Ma még nyitott kérdés, hogy a szerző elszánja-e magát a könyv folytatására. De az élet szorgalmasan továbbírja mindennapjaink zsákmányszerzésének tragikomédiáját.

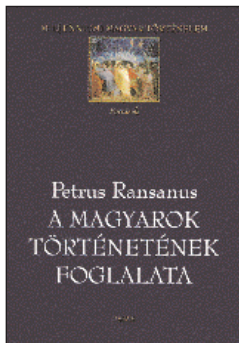
Tausz A.

AZ OSIRIS KIADÓ TÖRTÉNELMI ÚJDONSÁGAI



**Romsics Ignác
Bethlen István**
*Politikai életrajz
(Millenniumi Magyar Történelem
Életrajzok)*
1950 Ft

A kötet a szerző 1991-ben megjelent, nagy sikerű Bethlen-életrajzának második, átdolgozott kiadása, mely öt nagy kronologikus egységben mutatja be a magyar történelem e jelentős alakjának életét és politikai pályáját. A szerző a korábbi kiadásokhoz képest a zárófejezetet az azóta előkerült szovjet levéltári dokumentumok alapján teljesen újrírta.



Ransanus, Petrus
A magyarok történetének foglalata
*Fordította, szerkesztette és az utószót írta
Blazovich László és Sz. Galántai Erzsébet
(Millenniumi Magyar Történelem
Források)*
1480 Ft

Petrus Ransanus (1428–1492) domonkos rendi szerzetes, lucerai püspök, I. Ferdinánd nápolyi király diplomatája, történétíró, aki 1488 szeptemberében érkezett Magyarországra. Itt kapta azt a megbízást, hogy Thuróczi krónikáját alapul véve készítsen humanista szellemű és stílusban írott magyar történeti művet.

**Árpád-kori legendák és intelmek
Szentek a magyar középkorból**
*Összeállította és szerkesztette
Érszegi Géza*
*Fordította Csóka J. Gáspár, Érszegi
Géza, Kurcz Ágnes, Szabó Flóris
(Millenniumi Magyar Könyvtár
Források)*
1680 Ft

A kötet öt magyar szent életéhez fűződő legendák gyűjteménye, és a Szent Margit legendája kivételével, amit korabeli magyar fordításban közöl, korszerű tolmácsolásban teszi közzé az eredetileg latin nyelven íródott műveket.

Anonymus és Kézai Simon
A magyarok cselekedeteiről
*Fordította, szerkesztette és az utószót írta
Bollók János és Veszprémy László
(Millenniumi Magyar Könyvtár
Források)*
1480 Ft

Anonymus és Kézai Simon munkái a legrégebbi magyarországi latin krónikák a magyar őstörténetéről. A középkori magyar történelem alapforrásai most új, átdolgozott fordításban, bőséges eligazító jegyzetanyaggal, bevezetővel és a legfrissebb szakirodalmat bemutató bibliográfiával jelentek meg.

Runciman, Sir Steven
A kereszties hadjáratok története
*Fordította Bánki Vera, Nagy Mónika
Zsuzsanna*
3980 Ft

Steven Runciman klasszikusnak számító munkájában a kereszties hadjáratok történetét a teljesség igényével, a rendelkezésére álló arab, török, görög, illetve nyugat-európai források alapján, a részkiutatók eredményeit is felhasználva dolgozza föl. Bemutatja az évszázadokra visszanyúló előzményeket, s kultúrtörténeti, politikai és gazdaságtörténeti elemzésekre ágyazva értelmezi a több évszázadon át húzódó mozgalom eseményeit, társadalmi motivációit.

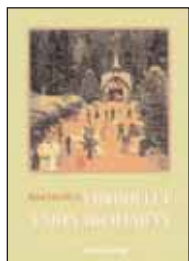
A kötetek megrendelhetők és megvásárolhatók az Osiris Könyvesboltban
(1053 Budapest, Veres Pálné utca 4-6. Tel.: 266-4999, 318-2516)
és az Osiris Kiadó kereskedelmi osztályán Balasi Ildikótól. (266-6560/108 m. faxon: 267-0935)

A HOLNAP KIADÓ AJÁNLATA

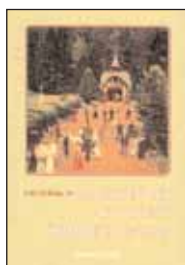


Nagy Olga:
A MÍTOSZOK NEM HALNAK MEG
1+1 szín, 240 oldal,
fűzve, 1200 Ft

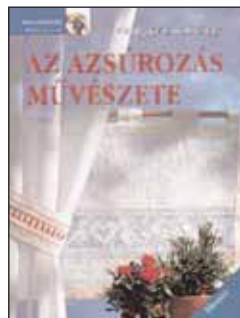
A kiváló, erdélyi néprajzkutató művében azt keresi: „milyen rejtetten és álcázva szövi át”, sőt kuszálja össze a mítosz az emberiség történelmében, hogyan határozza meg máig végzetes, gonosz korunkat.



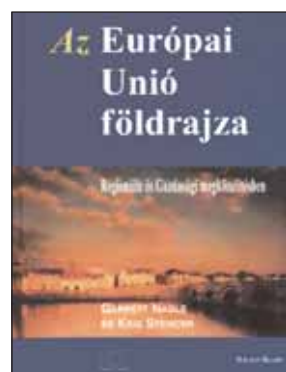
Kósa László:
**FÜRDŐÉLET A
MONARCHIÁBAN**
272 oldal,
kötve, 2900 Ft



László Kósa:
**BADELEBEN UND
KURORTE IN
ÖSTERREICH-UNGARN**
280 oldal,
kötve, 3300 Ft



AZ AZSÚROZÁS MŰVÉSZETE
a **Hobby sorozat** új tagja
4+4 szín, 96 oldal,
kötve, 1500 Ft



AZ EURÓPAI UNIÓ FÖLDRAJZA
Regionális és gazdasági megközelítésben
4+4 szín, 156 oldal,
kötve, 2390 Ft



Vekerdy Tamás:
KAMASZKOR KÖRÜL
1+1 szín, 168 oldal,
kötve, 880 Ft

Milyen is a kamasz? Hazudik? Lusta? Szemtelen? Szerelmes? Magányos? Vagy éppen: kibírhatalan? Mit kezdjen magával? A felnőttek – szülei, tanárai – mit kezdjenek vele?

A KÖTETEK MEGRENDELHETŐK:
HOLNAP KIADÓ
1111 Bp., Zenta u. 5.
T/F: 466-6928, 209-4694
TAN-TÁRS KÖNYVKERESKEDÉS
1072 Bp., Nyár u. 14.
T/F: 322-9846

EZ A KÖNYV
– elemzi az EU gazdasági és regionális földrajzi trendjeit,
– esettanulmányokat mutat be az Egyesült Királyságból és más tagországo kból
– a regionális változások tükrében vizsgálja a hagyományos modellek alkalmazhatóságát és az új elméletek érvényességét.

Megjelent könyvek

1999. december 16. – december 31.

A

Acin, Jovica: Sade apokalipszise. Vázlatok az isteni márkiról. Kijarat, (Teve könyvek 14.) ISBN: 963-9136-35-2 fűzött: 496 Ft

Adamse, Michael: Évforduló. [Szerelmi történet]. Novella, ISBN: 963-7953-62-0 kötött: 998 Ft

A környezetvédelem minőségmenedzsmentje. Általános környezetvédelmi ismeretek Műszaki Kvk. – MMT (Minőségmenedzsment) ISBN: 963-16-3048-X fűzött: 2290 Ft

A kultúra narratívái. (3.). ISBN: 963-9199-95-8 fűzött: 980 Ft

Ancsel Éva: Ancsel Éva összes bekezdése. Kossuth, ISBN: 963-09-4113-9 kötött: 1290 Ft

Angol képes szótár gyerekeknek. 1000 szó és kép. Anno, ISBN: 963-9199-95-8 fűzött: 990 Ft

Anno 2000. Endrei Judit ezredvégi kaleidoszkópja. Totem, ISBN: 963-590-135-6 kötött: 4998 Ft

Anonymus – Kézai Simon: A magyarok cselekedetei. Osiris, (Millenniumi magyar történelem.) ISBN: 963-379-680-6 kötött: 1480 Ft

Arnold, Nick: Hús, vér és egyéb nyálankóság. Egmont Hungary, (Rettenítő tudomány) ISBN: 963-627-339-1 fűzött: 599 Ft

Arnold, Nick: Végzetes erők. Egmont Hungary, (Rettenítő tudomány) ISBN: 963-627-338-3 fűzött: 599 Ft

Árpád-kori legendák és intelmek. (1.) Osiris, (Millenniumi magyar történelem.) ISBN: 963-379-682-2 kötött: 1650 Ft

A talált pénz. Magyar írók novellái a pénzről. Palatinus, (Magyar novella) ISBN: 963-9127-98-1 kötött: 1490 Ft

A Távol-Kelet varázsa. Népmesék, legendák, történetek. Gazella, ISBN: 963-85628-1-1 fűzött: 950 Ft

Augustinus Aurelius: Szent Agoston vallomásai. 2. kiad. Szt. IstvánTárs., (Szent István Diákkönyvtár) ISBN: 963-361-110-5 fűzött: 1200 Ft

A világ legnagyobb legendái. 2010 Alapítvány, ISBN: 963-8597-8-28 fűzött: 425 Ft

Az első és második kereszties háború korának forrásai. Szent István Társulat (Középkori keresztény írók 1.) ISBN: 963-361-043-5 kötött: 1120 Ft

Az ortopédia tankönyve. Egyetemi tankönyv. 2., átd. kiad. Semmelweis, ISBN: 963-699-004-2 kötött: 4260 Ft

Az ósrobbanástól a gondolkodó embe-

rig. [A földről és az életről]. (1.) ISBN: 963-547-016-9 kötött: 1890 Ft

Az ünnep anygala. Magyar írók karácsonyi novellái. Palatinus, (Magyar novella) ISBN: 963-9127-98-1 kötött: 1500 Ft

Az üveghegyen túl. Alexandra, ISBN: 963-367-626-6 kötött: 1799 Ft

B

Bábosik István: A nevelés elmélete és gyakorlata., Nemz. Tankvk., ISBN: 963-19-0335-4 fűzött: 1568 Ft

Bácher Iván: Vándorbab. Ennivaló történetek. Göncöl, ISBN: 963-9183-11-3 fűzött: 1200 Ft

Bail, Murray: Eukalipsusz. Ulpius-ház, ISBN: 963-85931-3-X kötött: 1180 Ft

Bálint Agnes: Brúnó kapitány. Aranyhal, ISBN: 963-9196-45-2 kötött: 1200 Ft

Bálint Tibor: Végtelen világbajnokság. Littera Nova, (Sophie gyermekkönyvek 12.) ISBN: 963-9212-01-6 kötött: 850 Ft

Bampton, Bob – Haderlein, Ute: Állatok a házunk körül. Egmont Hungary, ISBN: 963-627-363-4 kötött: 699 Ft

Barakonyi Károly: Stratégiai tervezés. (1.) ISBN: 963-19-0337-0 fűzött: 1960 Ft

Bárczilai, Jákov: Hajnali gyertyafény. Kaszák, ISBN: 963-9100-16-1 fűzött: 896 Ft

Beaumarchais, Pierre Augustin Caron de: Figaro házassága avagy Egy nap bolondság [Filum], ISBN: 963-8347-75-9 kötött: 1150 Ft

Beke Kata: Kis magyar Varázshegy. Belvárosi Kvk., ISBN: 963-9114-22-7 fűzött: 980 Ft

Benedek Elek: A szép Katarina. Horizont, (A világ legszebb meséi 1.) ISBN: 963-86012-2-1 fűzött: 248 Ft

Benedek Elek: Többsincs királyfi. 6. kiad. M. Kvkklub, ISBN: 963-547-030-4 kötött: 1890 Ft

Benke László: Laci bácsi konyhája négy évszakban. Trivium, ISBN: 963-7570-77-2 kötött: 2490 Ft

Benzoni, Juliette: Fiora és a pápa. Geopen, ISBN: 963-9093-19-X fűzött: 990 Ft

Berkas István: A mindennapok fizikája. Miért unjuk a fizikát?. Springer Orvosi K., ISBN: 963-699-086-7 fűzött: 1990 Ft

Ber, Sylvia: A méltatlan. Alexandra, ISBN: 963-367-619-3 kötött: 1290 Ft

Berzsenyi Dániel: Berzsenyi Dániel művei. 2. jav. kiad. Osiris, (Osiris klasszi-

kusok) ISBN: 963-379-429-3 kötött: 2200 Ft

Beyersdorf, Peter: Spánielek. Elektra, (Kutyakönyvtár) ISBN: 963-9205-28-1 fűzött: 670 Ft

Black, Andrew: Részvényesi érték. Az értékközpontú vállalatirányítás. KJK-KERSZÓV, ISBN: 963-224-268-8 fűzött: 5376 Ft

Bojti András: Üveghegyen túl. "házbán" avagy Az üveghegyen túl. Alexandra, ISBN: 963-03-8856-1 kötött: 2200 Ft

Bótoni Domokos: Bot és fapénz. Novel-lák. Mentor, ISBN: 973-8002-09-5 fűzött: 960 Ft

Bolyai Farkas: Bolyai Farkas drámái. Mentor, ISBN: 973-9263-96-8 fűzött: 1250 Ft

Boumans, Karel – Müller, Uwe: Mi újság a tanyán?. Egmont Hungary, ISBN: 963-627-357-X kötött: 499 Ft

Boumans, Karel – Müller, Uwe: Mi újság a természetben?. Egmont Hungary, ISBN: 963-627-360-X kötött: 499 Ft

Boumans, Karel – Müller, Uwe: Mi újság a városban?. Egmont Hungary, ISBN: 963-627-358-8 kötött: 499 Ft

Boumans, Karel – Müller, Uwe: Mi újság idehaza?. Egmont Hungary, ISBN: 963-627-359-6 kötött: 499 Ft

Brook, Peter: Időfonalak. Európa, ISBN: 963-07-6484-9 kötött: 1500 Ft

Brown, Dale: Páncél. Szukits, ISBN: 963-9151-96-3 kötött: 1990 Ft

Brown, Sandra: Húshagyókedd. Aquila, (Vadrózsa könyvek) ISBN: 963-679-085-X kötött: 1720 Ft

Buji Ferenc: Az emberré vált ember. Tanulmányok. IGEN Katolikus Kult. Egyes., ISBN: 963-03-9115-5 fűzött: 1500 Ft

Bünsch, Dieter – Jentner, Edith: Nézd meg, mire ülsz fel!. Egmont Hungary, ISBN: 963-627-364-2 kötött: 699 Ft

Burger Kálmán – Dombi András: Az analitikai kémia alapjai. Kémiai és műszeres elemzés. Semmelweis, ISBN: 963-9214-05-1 kötött: 5860 Ft

C

Campanile, Pasquale Festa: A lator. 2. kiad. Ulpius-ház, ISBN: 963-85931-4-8 fűzött: 1180 Ft

Cesko Izabella: Kérdezz-felelek! [Információk tárháza kicsiknek és nagyoknak]. Fantastico, ISBN: 963-03-5777-1 kötött: 2590 Ft

Clancy, Tom: Szivárvány-kommandó. Aquila,

ISBN: 963-679-091-4 kötött: 2980 Ft

Conze, Edward: A buddhizmus rövid története Akkord. (A világ vallásai) ISBN: 963-7803-16-5 kötött: 1790 Ft

Cresswell, Ray – Fischer, Gisela: Kerekdős kis lakói. Egmont Hungary, ISBN: 963-627-361-8 kötött: 699 Ft

Cresswell, Ray – Jentner, Edith: Szórazókös számológató. Egmont Hungary, ISBN: 963-627-362-6 kötött: 699 Ft

Czakó Gábor: Aranykapu. Boldog Salamon király: regény. IGEN Katolikus Kult. Egyes., ISBN: 963-03-9114-7 fűzött: 1074 Ft

CS

Csaba György – Madarász Bálint: A sejt szerkezete. Egyetemi tankönyv. 4. átd. kiad. Semmelweis, ISBN: 963-8154-95-0 kötött: 3000 Ft

Csáky Imre: A magyar államcimer története G. Peters, ISBN: 963-9177-20-2 4600 Ft

Csemer Géza – Korpádi Péter: Cigány ételeskönyv. PolgART, ISBN: 963-85943-8-1 kötött: 2990 Ft

D

Dékány Kálmán: Nőkön innen és túl. Regény. Hét Krajcár, ISBN: 963-8250-50-X fűzött: 620 Ft

Denkinger Géza – Gyurkó Lajos: Analízis. Gyakorlatok. 7. kiad. Nemz. Tankvk., ISBN: 963-19-0357-5 fűzött: 1803 Ft

Devitini Dufour, Alessia: Bosch. Őrült-ség, bűn és erény: Valóság és fantázia között sodródva. Alexandra, (ArtBook 4.) ISBN: 963-367-492-1 fűzött: 2790 Ft

Domonkos László: Forognak a kerek. 33 hónap Baranyában 1918–1921. Püski, ISBN: 963-9188-39-5 fűzött: 750 Ft

Dömötör Attila: Történelmi lexikon. Sa-xum, ISBN: 963-9084-66-2 kötött: 2450 Ft

Döntőbíráskodás. Püski, ISBN: 963-03-7533-8 fűzött: 490 Ft

Druzsins Ferenc: Ünnepek költészete. Ünnepek, népszokások, szépirodalom. Felsőmagyarország, ISBN: 963-9109-88-6 fűzött: 1700 Ft

E

Egyetemes jogtörténet. [Egyetemi tankönyv]. (1.) 3. átd. kiad. ISBN: 963-19-0347-8 fűzött: 3061 Ft

Elek Ignác: Szagok könyve. Réka Kvmű-

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

Kedves Olvasónk!

Azt javasoljuk Önnek: fizessen elő lapunkra! Sokféle terjesztési módszert kipróbáltunk, és meg kellett állapítanunk, hogy egyik sem vetekszik az előfizetés módszerével, mert az előfizetés – a legkényelmesebb, ugyanis a kézbesítő az Ön otthonába juttatja el a lapot, – a leggyorsabb, mert a megjelenő lapszámokat az árusítás megkezdésével egyidejűleg kapja kézhez,

MEGRENDELÉS

Megrendelem a Könyvetet 1 évre 2880 Ft előfizetési díjért. Kérem, küldjenek postai csekket az előfizetési díj befizetéséhez.

NÉV.....

CÍM.....

– a legbiztosabb, mert véletlenül sem marad ki egy lapszám a sorozatból,

– a legkedvezőbb, mert az előfizető kedvezményes áron kapja a lapot.

Sokat emlegetett adat, hogy Magyarországon évente kb. 9000 különböző könyv jelenik meg, a tankönyveket nem számítva, de nem mindenki gondol bele abba, hogy ez átlagosan óránként egy, napi 24, heti 168 könyv megjelenését jelenti. Nagyon nagy szám ez, ennyi könyvújdonosság között az eligazodás már nem lehetséges segítség nélkül, és ez a segítség a Könyvhét. Legyen Ön is rendszeres olvasónk, barátunk, előfizetőnk, fizesse elő lapunkat, hogy naprakészen tájékozott lehessen a kulturális élet egy jelentős területén, a könyvek világában.

A Könyvetet megrendelheti a szerkesztőség címén:

1114 Budapest, Kanizsai utca 41. levélben vagy az itt található kitöltött, kivágott megrendelőszelvényen, vagy faxon a 466-0703 telefonszámon.

A NAPVILÁG KIADÓ AJÁNLATA

KÖNYVEK AZ AKTUALITÁS JEGYÉBEN

MEGJELENIK 2000 ELSŐ NEGYEDÉVÉBEN

Paul Kennedy

A XXI. század küszöbén

404 old., 1800 Ft

A könyv a globális világtörténeti és világgazdasági fejlemények kérdéseire keresi a lehetséges válaszokat közérthetően és elkötelezetten.

Michel Foucher: Európa-köztársaság

Történelmek és geográfiák között

Politikatörténeti füzetek, XIV.

140 old., 1200 Ft

Kontinensünk problematikájának sokoldalú és újszerű megközelítése az esszéirés legnemesebb hagyományait követve, 8 színes képpel illusztrálva.

Parlamenti választások Magyarországon, 1920–1998

Szerk.: Földes György, Hubai László

380 old., 2100 Ft

Valamennyi XX. századi választás történetét áttekintő, adatgazdag tanulmánykötet.

A magyar szociáldemokrácia kézikönyve

Főszerkesztő: Varga Lajos

664 old., 16 old. képmelléklet, 2800 Ft

Egyedülálló összefoglalás a magyar baloldal legtartósabb hatást kifejtő eszmei áramlatáról és mozgalmáról: tematikus történeti áttekintés,

Miskolczy Ambrus: „A Führer olvas”

Tallózás Hitler könyvtárában

Politikatörténeti füzetek, XV.

180 old., 1500 Ft

Mit és hogyan olvasott Hitler? Melyek voltak meghatározó olvasmányélményei, s ezek miként befolyásolták gondolkodását?

Püski Levente: A magyar felsőház története, 1927–1945

200 old., 1500 Ft

A hiánypótló, összefoglaló munka a Horthy-korszak sajátos intézményének tevékenységét követi végig megalakulásától a megszűnéséig.

Fordulat a világban és Magyarországon, 1947–1949

Szerk.: Izsák Lajos, Székely Gábor, Feitl István

400 old., 2100 Ft

A tanulmánykötet nemzetközi összefüggésbe ágyazva tekinti át a magyar társadalom, gazdaság és politika évtizedekre szólóan meghatározó fejleményeit a fordulat éveiben.



A kiadványok megrendelhetők: Napvilág Kiadó

Budapest, Alkotmány utca 2., Telefon: 311-4866, Fax: 353-2019

Diákoknak, tanároknak helyszíni vásárlás esetén jelentős kedvezmény.

Az 1956-os Intézet új kiadványai

Rainer M. János: Nagy Imre. Politikai életrajz II. rész
1953–1958

1956-os Intézet, 486 oldal, 2000 Ft A második kötet a kommunista rendszer első korrekciót végrehajtó, előbb győztes, majd elbukó miniszterelnökéről szól, a magányos, majd elvbarátai körében változásokért küzdő ellenzékéről, a forradalomtól megriadt reformerről, akiből néhány nappal később a magyar forradalom és szabadságharc miniszterelnöke lett, a snagovi számúzótról és a Gyorskocsi utca foglyáról. A könyv 1958. június 16-án napkeltekor a kivégzőhelyen ér véget.

Évkönyv VII. 1999. Magyarország a jelenkorban

1956-os Intézet, 460 oldal, 1900 Ft

Az évkönyv fő témája: az állambiztonsági szervezet a Kádár-korszakban.

„Nagyon jó egyetemre jártam, a magyar forradalom egyetemére”. Georgiosz Vassziliu elmondja életét Hegedűs B. Andrásnak. Életutak/Oral History Archívum – 1956-os Intézet, 112 oldal, 750 Ft

Egy izgalmas élettörténet dokumentuma, amelyből többek között megtudhatjuk, hogyan csempészte külföldre 1956 után a Hungaricus álnéven íródott politikai vitairatot Ciprus későbbi köztársasági elnöke.

1956 Enciklopédiája – A magyar forradalom és szabadságharc
1956. október 6.–december 12.

Kronológia – 1956. október 6-tól 1956. december 12-ig, 600 életrajz, 2000 tételes bibliográfia, térképek, emlékművek. Multimédia – 800 fénykép, archív filmrészletek és hangdokumentumok. Ára: 7990 Ft

Kiadványaink megrendelhetők:
1956-os Intézet, 1074 Budapest, Dohány u. 74.
Telefon: 322-4026, fax: 322-3084
Internet: www.rev.hu
E-mail: rev13199@helka.iif.hu

Fekete Sas Kiadó

(1067 Budapest, Csengery u. 51.)

Tel./fax.: 332-8931, tel.: 322-9133)

E-mail: feketesas@mail.pharmanet.hu

Tandori Dezső: Töredék Hamletnek

Versek

A legendássá vált Tandori-klasszikusok sorozatának első darabját az *Egy talált tárgy megtisztítása* című kötet követi 2000 Ünnepi Könyvhétén. Utána *A mennyezet és a padló*, a *Még így sem lát* ismét napvilágot.

Füst Milán: A feleségem története

(Störr kapitány feljegyzései)

A Füst-életműkiadás folytatásaként megjelenő világhírű művet a Füst-levelezés izgalmas-intim összeállítása követi.

Daniel Pennac: Nem kötelező olvasmány

A világhírű francia író „nemtudományos” olvasásszociológiai esszéje Magyarországon az Olvasás Évének alapvető műve. A mesét szerető gyerek olvasni utaló diákká válik, ha nem tudja örömet lelni a könyvekben. Pedig a dolog egyszerű: *ne kelljen*, hanem *szabad legyen*.

A Fekete Sas Kiadó kiadványainak legszélesebb választéka

a
Krakovits-féle papírbolt és antikváriumban található.
1126 Böszörményi út 13-15

mília könyvtár)
ISBN: 963-530-470-6 kötött: 1950 Ft
Nyíró József: A megfeszített. Drámák és misztériumjátékok Kairozsz.
ISBN: 963-9137-68-5 kötött: 1980 Ft

O

Orban, Peter – Zinnel, Ingrid: Symbolon. Kézikönyv a horoszkóp mandalához. Bioenergetic.
ISBN: 963-8120-81-9 fűzött: 1250 Ft

O

Összehasonlító élettani gyakorlatok és bemutatások. [Egyetemi segédkönyv]. 6. kiad. Nemz. Tankvk.,
ISBN: 963-19-0318-4 kötött: 1990 Ft
Ósi kultúrák, születő államok. [A kőkorszaktól a keltáig]. ([2.])
ISBN: 963-547-017-7 kötött: 1890 Ft

P

Pálmai Tamás: Ez vicc! Pesti vicek; Flaszterhumor. HungaLibri,
ISBN: 963-9183-16-3 kötött: 1198 Ft
Pándy Lajos: Kumari a repülő kislefánt. Ciceró,
ISBN: 963-539-280-X kötött: 1190 Ft
Pap Gábor: Hazatalálás. Művelődéstörténeti írások. Püski,
ISBN: 963-9188-44-1 kötött: 2500 Ft
Parodontológia. Egyetemi tankönyv. 2. kiad. Semmelweis,
ISBN: 963-8154-98-5 kötött: 3540 Ft
Peking. Térképpel, hasznos tanácsokkal, szálloda- és étteremajánlatokkal. LKG, (LKG útikönyvek)
ISBN: 963-85663-2-9 fűzött: 1800 Ft
Póczik Szilveszter: Cigányok és idegenek. Társadalmi és kriminológiai tanulmányok. Felsőmagyarország,
ISBN: 963-9109-93-2 fűzött: 1600 Ft
Pszichológia és nevelés. Akad. K., (Pszichológiai szemle könyvtár 3.)
ISBN: 963-05-7681-3 fűzött: 1480 Ft
Pulszky Agost. Új Mandátum, (Magyar panteon 2.)
ISBN: 963-9158-53-4 kötött: 2000 Ft
Puskin, Aleksandr Sergeev: A szökökötök hívószóiban. Versek. Eötvös J. Kvk., (Eötvös klasszikusok 35.)
ISBN: 963-9024-5-5 fűzött: 1624 Ft

R

Radnóti Miklós fényképek. Osiris,
ISBN: 963-379-662-8 fűzött: 1800 Ft
Radnóti Miklós: Radnóti Miklós összegyűjtött versei és versfordításai. Osiris, (Osiris klasszikusok)
ISBN: 963-379-661-X kötött: 2200 Ft
Ralphstone, Angelica: Az elsüllyedt világok titkai. [Kalandozások a régészet világában] Fantastico,
ISBN: 963-03-9154-6 kötött: 2590 Ft
Ransanus, Petrus: A magyarok történetének rövid foglalata. Osiris, (Millenniumi magyar történelem.)
ISBN: 963-379-681-4 kötött: 1480 Ft
Rapelli, Paola: Goya. Irónia és zsenialitás a modern művészet küszöbén. Alexandra (ArtBook 5.)

ISBN: 963-3674-93-X fűzött: 2790 Ft
Rennert, Violette: Csomózások. Passa-ge, (Kis természetbúvár)
ISBN: 963-228-173-X fűzött: 420 Ft
Repülőgépek-enciklopédia. Látvány és technika. Utány. [Athenaeum K.],
ISBN: 963-9261-09-2 kötött: 6480 Ft
Rex, Dieter: Barkácsolás mesterfokon. [1000 színes fotó és leírás a bőr, papír, viasz, gipsz, textil, fa, agyag, üveg, fém és műanyag megmunkálásához]. Cice-
ró,
ISBN: 963-539-121-8 kötött: 4500 Ft
Rice, Anne: A múmia avagy Ramszesz, a kárhozott. Szukits,
ISBN: 963-9278-04-1 kötött: 2290 Ft
Ritók Zsigmond: Régi görög hétköznapok. Szemelvények a görög művelődés forrásaiból. Balassi,
ISBN: 963-506-264-X kötött: 1400 Ft
Röheim Géza. Új Mandátum, (Magyar panteon 3.)
ISBN: 963-9158-54-2 kötött: 2000 Ft
Romhányi József: Bömbi. Aranyhal
ISBN: 963-8366-40-0 kötött: 1200 Ft
Rosta István: Magyarország technikátörténete. A honfoglalás korától a III. évezred kezdetéig. Műszaki Kvk., cop.
ISBN: 963-18-9545-9 kötött: 2509 Ft
Runciman, Steven: A keresztény hadjáratok története. Osiris,
ISBN: 963-379-448-X kötött: 3980 Ft
Ruusbroec, Jan van: A lelki mennyegző. Misztikus írások. Szt. István Társ., (Középkori keresztény írók 2.)
ISBN: 963-361-100-8 kötött: 1620 Ft

S

Schäffer Erzsébet: Mesekönyv. [Budapest], Cartafilus,
ISBN: 963-85882-7-6 kötött: 1650 Ft
Sebő Odón: A halálra ítélt zászolaj. Gyimesi-szoros, 1944. M. Kvkklub,
ISBN: 963-547-051-7 kötött: 1590 Ft
Shakespeare, William: Öt dráma. Mentor,
ISBN: 973-8002-20-6 1600 Ft
Siemers Ilona: Erinnerungen. Mentor,
ISBN: 973-8002-01-X kötött: 2980 Ft
Siemers Ilona: Wass-kor. Mentor,
ISBN: 973-8002-06-0 kötött: 2950 Ft
Simmons, John: 100 tudós. M. Kvkklub, 1999.
ISBN: 963-547-082-7 kötött: 2490 Ft
Soltész István: Árpád-házi királynék. Szentek és szeretők. Gabo, (Királyi házak)
ISBN: 963-8009-96-9 kötött: 1650 Ft
Stampf György – **Kata Mihály:** Kutyabarátok könyve. Golden Book,
ISBN: 963-8232-82-X kötött: 3950 Ft
Steinkamp, Anja J.: A tengerimalac. Beszerzés, tartás, etetés. Elektra,
ISBN: 963-7314-40-7 fűzött: 690 Ft
Straub, Peter: Torok. Szeged, Szukits,
ISBN: 963-9278-05-X kötött: 2390 Ft
Sumonyi Zoltán: A pelikán vére. Történelmi regény. M. Kvkklub,
ISBN: 963-547-067-3 kötött: 1190 Ft
Süss föl nap, fényes nap! 47 magyar népmese. Ciceró, (Klasszikusok fiataloknak)
ISBN: 963-539-260-5 kötött: 1890 Ft
Süssünk tortát, pitét, süteményt az ün-

nepekre. M. Kvkklub, .
ISBN: 963-547-046-0 kötött: 1090 Ft

Sz

Szabolcs Ottó: Nagy történelmi teszt-könyv. Játékos történelem, történelmi játékok. Anno,
ISBN: 963-9199-591 fűzött: 825 Ft
Szálkeresztben. Tizenöt külföldön élő magyar vadász írása. Nimród Alapítvány – Nimród Vadászúság [Szerk.] DNM K.,
ISBN: 963-9027-31-6 kötött: 1800 Ft
Széchenyi István: Gróf Széchenyi István gondolatainak gyűjteménye. 2. átd., jav. kiad. Paginarum,
ISBN: 963-9133-69-8 kötött: 3500 Ft
Székely Dezső – **Kálmán Jenő:** Sicc a vadonban. Aranyhal,
ISBN: 963-9196-16-9 kötött: 1200 Ft
Székely népballadák. Repr. kiad Malom Kkt.,
ISBN: 963-03-9266-6 fűzött: 980 Ft
Szendró Zolt: Nyúltenyésztés. Szaporítás, felnevelés. Gazda,
ISBN: 963-7445-26-9 fűzött: 1100 Ft
Szerdahelyi Csongor: A katolikus Európa. Új Ember,
ISBN: 963-7688-90-7 fűzött: 850 Ft
Szöke Miklós Árpád: Atlantisz árnya kísért. Stonehenge feltárja titkát: Régi korok üzenete. Alexandra
ISBN: 963-367-669-X kötött: 1480 Ft
Szondi Lipót: Szondi Lipót. Új Mandátum, (Magyar panteon)
ISBN: 963-9158-35-0 kötött: 1800 Ft

T

Tábori Piroska, Z.: Dugó Dani világgá megy. Ciceró, (Klasszikusok fiataloknak)
ISBN: 963-539-232-X kötött: 1480 Ft
Tálné Molnár Erika: A közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény a gyakorlatban. IT Stúdió, (Jurotéma 7.)
ISBN: 963-03-9093-0 fűzött: 3267 Ft
Tandori Dezső: Medvék minden mennyiségben. Palatinus,
ISBN: 963-9127-58-2 kötött: 1200 Ft
Taylor, David: En és a kutym. 4. kiad. Park, (Familia könyvtár)
ISBN: 963-530-471-4 kötött: 1950 Ft
Teller Gyula: Hatalomgyakorlás az MSZP-SZDSZ koalíció idején. Kairozsz,
ISBN: 963-9137-92-8 fűzött: 650 Ft
Temple, Richard: Isten üdvösségterve. Accordia,
ISBN: 963-9242-08-X fűzött: 350 Ft
Tízéves a Kós Károly Egyesülés. Kós K. Alapítvány,
ISBN: 963-03-8395-0 kötött: 5500 Ft
Török Ferenc: Fegyverük a sport. A Budapesti Honvéd fél évszázada. BHSE,
ISBN: 963-03-9017-5 kötött: 1580 Ft
Tóth Tibor: Minőségmenedzsment és informatika. Műszaki Kvk., (Minőségmenedzsment)
ISBN: 963-16-3047-1 fűzött: 2350 Ft
Tringer László: A pszichiátria tankönyve. Egyetemi tankönyv. Semmelweis,
ISBN: 963-8154-92-6 kötött: 4950 Ft

U

Ungvári Tamás: Ahasvérus és Shylock. A "zsidókérdés" Magyarországon. Akad. K.,
ISBN: 963-05-7686-4 kötött: 2900 Ft
Urbán Róbert – **Düll Andrea:** Magántanár pszichológiából. Felvételihez és vizsgákhoz. 2. kiad. Dokusoft, .
ISBN: 963-04-7706-8 fűzött: 1232 Ft
Uris, Leon: Armageddon. Berlin regénye Aquila,
ISBN: 963-679-090-6 kötött: 1980 Ft

V

Vallejo, Doris: Varázslat. Totem Plusz,
ISBN: 963-590-133-X kötött: 2498 Ft
Vándoriskola, 1989-1999. Tízéves a vándoriskola: emlékkönyv. 2. jav. kiad. Kós K. Alapítvány,
ISBN: 963-03-8641-0 fűzött: 800 Ft
Váradi Zsóka: A játszóház kapuja szélesre van tárva! Szinkron Press,
ISBN: 963-03-6333 fűzött: 1280 Ft
Varga Katalin: Madzag és a világ. Santos,
ISBN: 963-849276-7 kötött: 1598 Ft
Varnus Xaver: Isten majd megbocsájt: Az a mestersége. 15. kiad. Aquincum Archi-
ve,
ISBN: 963-04-7158-2 fűzött: 720 Ft
Végh Antal: Megmondom ösztintén. Közéleti arcképcsarnok. Szerző,
ISBN: 963-849276-7 kötött: 1598 Ft
Veress Gábor: A felsőoktatási intézmények minőségmenedzsmentje. Műszaki Kvk., (Minőségmenedzsment)
ISBN: 963-16-3050-1 fűzött: 1280 Ft
Vigh Anita: Álomba ringató esti mesék. Aquila,
ISBN: 963-679-068-X kötött: 1317 Ft
Vincenzi, Penny: Bűnös örömök. Alexandra,
ISBN: 963-367-620-7 kötött: 1999 Ft
Visconti, Giovanni Morando: Mappa della Transilvania Cartographia
ISBN: 963-352-082-7 CM 1190 Ft

W

Wagner, Elisabeth – **Ronneburg, Alfred:** A dalmata. Elektra, (Kutyakönyvtár)
ISBN: 963-9205-23-0 fűzött: 670 Ft
Wass Albert: A futinelli boszorkány. (3.) Mentor, (Wass Albert életmű-sorozat)
ISBN: 973-8002-18-4 fűzött:
Wass Albert: Az urszu-beli leány. (1.) Mentor, (Wass Albert életmű-sorozat)
ISBN: 973-8002-16-8 fűzött:
Wass Albert: Kunyhó a komáromon. (2.) Mentor, (Wass Albert életmű-sorozat)
ISBN: 973-8002-17-6 fűzött:
Watt, Montgomery William: Az iszlám rövid története. Akkord, (A világ vallásai)
ISBN: 963-7803-17-3 kötött: 1790 Ft
Webster, Richard: 101 feng shui tipp a lakásban. Edesvíz,
ISBN: 963-528-369-5 fűzött: 1150 Ft

Z

Zala György, 1858-1937. A millennium szobrásza. Kossuth,
ISBN: 963-09-4141-4 kötött: 3500 Ft
Zeke László: Borzontorz meséi. Új Mandátum,
ISBN: 963-9158-59-3 kötött: 980 Ft
Zemplén népessége, települései. Tanulmányok Németh Gábor emlékére. Rákóczi Múz., (A Sárospataki Rákóczi Múzeum füzetek 37.)
fűzött: 2500 Ft
Zsidó szakácskönyv. Makkabi,
ISBN: 963-7475-40-0 fűzött: 980 Ft
Zuffi, Stefano: Dürer. Zsenialitás, szenvedély és mérték az európai reneszánszban. Alexandra, (ArtBook 2.)
ISBN: 963-367-494-8 fűzött: 2790 Ft
Zuffi, Stefano: Matisse. A fauve színeinek káprázatos ragyogása. Alexandra, (ArtBook 6.)
ISBN: 963-367-510-3 fűzött: 2790 Ft

A Sunbooks Kft. Késmárk utcai Napkönyv Nagykereskedelmi Áruházában hatalmas könyvválasztékkal (több mint 500 kiadó – 7000 cím) várjuk Önt!



Nálunk megtalálja a Park, Passage, Korona, Argumentum, Belvárosi, útmutató kiadók teljes piacon lévő választékát, valamint számos kis kiadó általunk forgalmazott könyveit is. Az Athenaeum, a Magvető és a B+V Kiadó kiadványait 38%-os engedménnyel vásárolhatja meg nálunk.

Akcióink

50% engedmény Athenaeum, a Magvető akciós választékára
40% engedmény a Hungalibri egyes címeire
40% engedmény az Európa Könyvkiadó egyes könyveire

A gyors segítség: (06-1) 417-3438, 417-3439 (tel.), 417-3441(fax)

Ha nem tud elszabadulni üzletéből, hogy feltöltse elfogyott készletét, küldjön faxot, telefonáljon! Mi megrendelt árúját 48 órán belül olcsón házhoz szállítjuk. (Pl. egy raklap áru szállítási díja vidékre csak 2100 Ft.)

Címünk: 1158 Budapest, Késmárk u. 9. (Agritek-telep)

Telefon: 417-3438, 417-3439, Fax: 417-3441

Nyitva tartás: H: 8-16h, K-Cs: 7-17h, P: 8-14h

Az összeállítás a Könyvtárellátó Közhatalnivali Társaság információs rendszere alapján készült. A felsorolt könyveket a Könyvtárellátó már felajánlotta megvásárlásra a könyvtáraknak, ill. megrendelhetők a társaság home lapján (www.kello.hu).

Könyvújdonságok a Masszi Kiadó műhelyéből



Harry Daley: Csoda Garabandalban
(*Csodák könyve sorozat 1.*)

A hegyek közé rejtett kicsi, spanyol falu csodás égi jelenések színhelye lett. E jelenések révén kapott hírt a világ két üzenetről és eljövendő nagy természetfeletti eseményekről, melyek bekövetkezését sokan közelinek érzik.

990 Ft

**Megrendelhető: Masszi Kiadó,
1136 Bp., Pannónia u. 6., T:451-0325 F: 451-0326**



Csáji László Koppány: Dzsánkri
Utazás Belső-Magyarla bronzkorába

(*Napút könyvek*)

Színes és fekete-fehér fényképfelvételekkel, rajz- és térképmelléklettel

Vakmerő elhivatottság kell ahhoz, hogy valaki néprajzi expedíciót vezessen a Himalája oly vidékeire, ahová Kőrösi Csoma Sándor sem jutott el.

Az óriási hegygerincek között él egy nép, amely magát „magar”-nak hívja és hét törzsre tagolódik. A magaroknak is csak kis része él úgy, ahogy őseik éltek, sámánjaik között és faluszövetségükben – gyakorlatilag bronzkori állapotban, Belső-Magariában.
1440 Ft

Kőszeghy Elemér

Magyarországi ötvösjegyek a középkortól 1867-ig

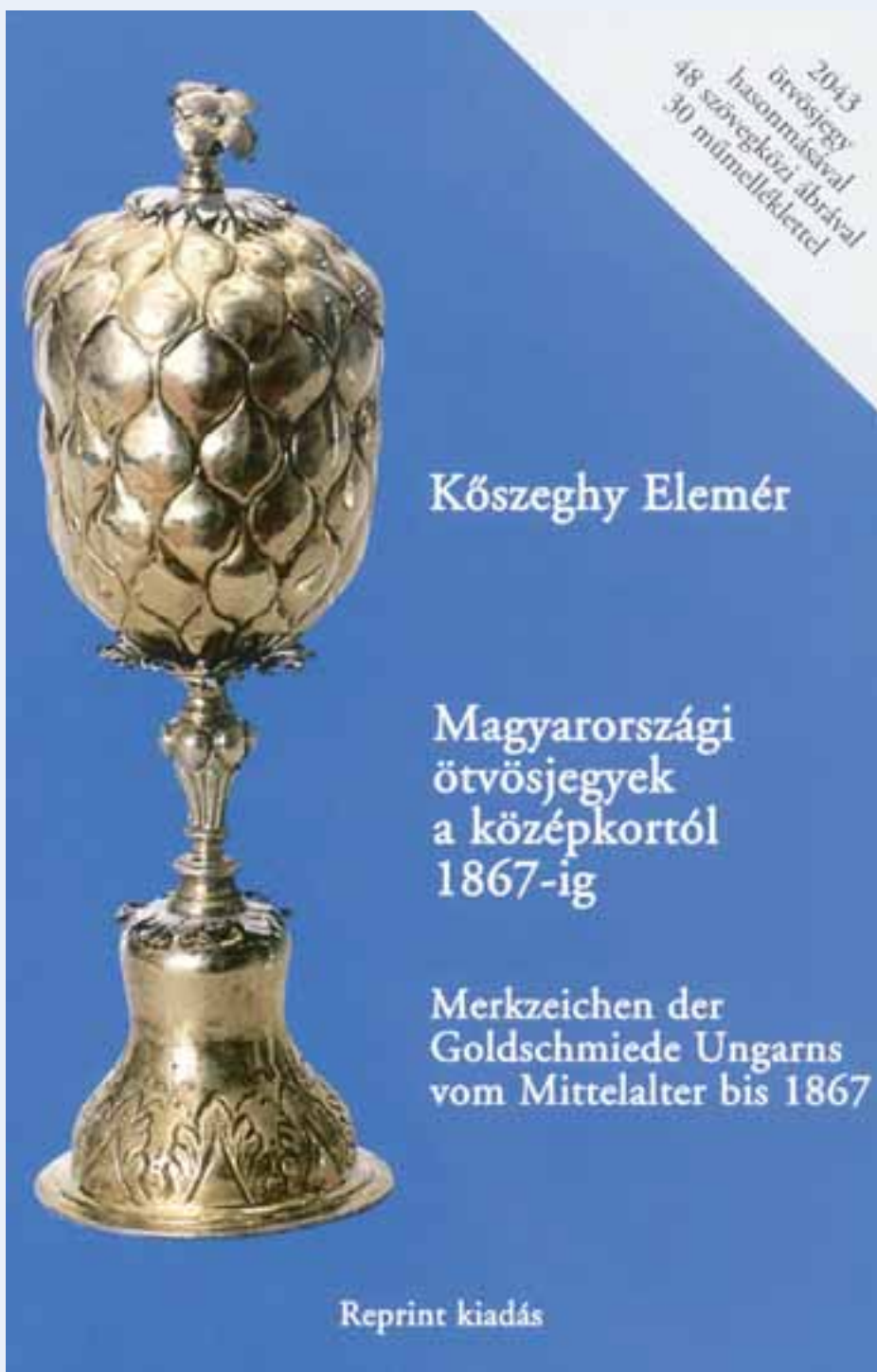
Reprint kiadás

Az 1936-ban kétnyelvű – magyar és német – kiadásban napvilágot látott mű a történelmi Magyarországhoz tartozó városok szerinti csoportosításban tartalmazza a műkincsek ötvösjegyeit, mestereit, tulajdonosait és egyéb adatait.

Magyarország különböző részein már a XIV. századból megtaláljuk egymástól eltérő bélyegzések nyomait korabeli ötvösműveken. A XVI. századtól kezdve az ötvöstárgyak bélyegzése általánossá vált a céhekben, ha a bélyegzés módja nem is vált egységessé. 1867-től a fémfinomság vizsgálata állami hivatalok hatáskörébe került, s e téren az osztrákokéhoz hasonló fémjelzési rendszer lépett életbe. Ez az oka annak, hogy a Magyarországi ötvösjegyek... c. munka csak eddig az időpontig ismerteti a jeleket, hiszen azon túl már alig érdeklő a művészettörténeti kutatást az ötvöstárgyak származása.

A mű napjainkra olyan könyvritkasággá vált, hogy antikváriumban, aukciókon is nagy szerencsével lehetett csak hozzájutni az eredeti kiadás példányaihoz.

ISBN 963 85500 1 5



Megrendelhető, megvásárolható: Kiss József Könyvkiadó
1114 Budapest, Kanizsai utca 41.
Telefon/fax: 466-0703

A megrendeléseket postán, utánvétellel teljesítjük, a postaköltséget felszámítjuk.